

archam reuerans. neq; illa neq; sua
inuenit. Qui ai uidiss; arce seras i
tactas et signacula sacculor; salua?
ita ut nulla ess; de furto suspicio? cog
nouit qd pecunia usurarij deuorass;
pecunia monasterij. Ex quo colligitur
qd p elemosina usure. monasterij s;
stantia no auge. tur. s; deficiat. **No.**
Magna snt que dea sunt de contricōe?
s; quero si is qui oculos n; habet contri
cionē hāc nō possit. **Mō.** Contricō
nō est in lacrimis. s; in motu cordis.
cuius signa lacrimae sunt oculor; ai
et cor lacrimas suas hāteat. **De cō**
tricione cuiusdā nobilis ab herico duce

Dux saxonū excecato. Cap. xxxv.
henricus saro. pater ottonis
impatoris. tempore quodā uirū quidā
nobilem p suo scelē exocaulauit. Ds
uero ex sua misericordia excecacionis pe
nam. uiro cōuertens imediana. tan
tā cordi eius cōtulit contricōne. ut iu
giter poenā cōmissa desideret. et p desi
derio patrie celestis semp suspiraret.
Non recedebat de ecclesia leate dei geni
trias marie in hildensheim. orōnib;
et ieiunijs uacans. Casu cōtigit ut
stultus quidā uerbū stultū eo audi
ente pferret dicens. Qui hic oculos
nō habet. nec in futuro oculos hāte
bit. quib; deū uideat. De quo uir t
latus nimis dū cotidie gemit. nec
uerox cōsolacionē recipet. a multis
culpatus. respondit. Nisi michi ex sc
pturaz auctoritate pletur. cōsolari
nō potero. Ad ei facile plari potuit
a uiris literatis. quor; in eadē ciuita
te copia fuit. **No.** Quomō autē pla
tur. **No.** Saluator dicit electis.

Capillus de capite uirō nō pibit. Sup
quē locū dicit augustinus. Perit ca
put. ubi nō perit capillus. Ubi nō
perit palpebra. perit oculus. Quasi
diceret. non. Omnes mortui integra
liter resurgēt. Mali ut in omib; suis
mēbris puniantur. boni ut in omi
b; remunerent. Hoc secrete dico et
credo. qd omnis homo siue iustus
sit. siue peccator. si in contricōne etiā mi
nima decesserit. deū uisurus sit. Ad
quā uisionē nos pducē dignetur do
minus n; ihc. splendor glē. qui cum
patre et spū scō uiuit et regnat ds.
p infinita secula seculorū. Amen. **J. s. m.**

Explicit secūda distinctio de contricōe.
Incipit capitula tunc dist. de cōfessione. J.

Confessio. qualis esse debeat.
que eius sit uirtus. qd fructus. **ij.**
De clerico qui stupuerat uxore
militis. quē post cōfessionē dyabls in stabulo
dixit esse iustificatum. **iii.**

Item de seruo alterius militis qui ai uxore
dñi sui peccans. et in nemore idem poenā rusti
co cōfitens. a dyabolo pdi nō potuit. **iiii.**

De sacerdote qui p illusionē nocturna. p
mū in cōfessione inuictū negligēs. in locis geni
talibus punitus est. **v.**

De clerico pmonstratē. qui sine cōfessione
cuiusdā uenialis poenā cōmissi ad oblectū exiēs
a demone notatus est. **vi.**

De uirgine quā demon in specie uiri pcalat.
item de uiro cui idem demon poenā fide cōfessa
obicit. et de puella cui deignacōez pdidit.

Exemplū de miraculis scti Bernardi. **vii.**
allatis. qui inuictū demonē a muliere fugauit.

De filia arnoldi sacerdotis quā **viii.**
demon corrupit. **ix.**

Item de muliere in Buseke. que moriens

confessa est se sex annis cum demone iuncto peccasse.
De Johanne scolastico pumie qui cum .x.
demone fertur concubuisse. .xj.
De henrico que susacie qui a demone in
specie mulieris raptus et in paulo depositus
amens effectus est. .xij.
Exemplum de huius et de merlino et quod in
filiis inanimato sit ueritas humane nature.
De alejda simoniali in lancetwaden. .xij.
que per confessionem a uisibili infestatione demonis
De sacerdote a dyabolo .xij. liberata est.
per prophetiam mortis decepto et per confessionem liberato.
De clerico artrebatense eius sorore .xv.
que de incendio per confessionem liberata est. cum
argentarii interfecissent. .xvi.
De hereticis apud cameracum per candens ferreum
examinatis et combustis. ex quibus unus bene
ficio confessionis saluatus est. .xviij.
Item de decem hereticis apud spuream examinatis
et combustis. quorum unus dum esset per confessionem
sanatus ac liberatus. per mulierem deceptus
redimmo incendio dampnatus est. .xviij.
De milite qui ob meritum confessionis coram
henrico imperatore triumphauit. .xix.
De fure qui colonie beneficio confessionis
mortem euasit. .xx.
Item de fure qui ab episcopo leodicensi ob uisum
psalmi. ceteris. v. sententiam mortis accepit.
De pegrinis qui peccata unius hominis .xxj.
in mari periclitati. eiusdem confessione sunt liberati.
De quodam episcopo anglie qui moriens .xxij.
propter exemplum noluit confiteri. .xxij.
De quodam monacho nostro qui iam moriens
primo plenariam fecit confessionem. .xxiiij.
De confessore qui cum adulescente peccauit
atque post mortem ad confessionem eandem horta
De nouicio qui alibi cum .xxv. latuit.
fessus est incompnis. .xxvj.
De confessione cuiusdam demonis.

De eo quod non sufficiat scripto cum .xxvij.
fiteri. nisi in necessitate. .xxvij.
Quod confitenti non liceat perdere personam.
peccati consortem. et exemplum de clerico et simoniali.
De clerico susacense qui confessus est. .xxix.
sacerdoti se peccasse cum concubina sua. .xxx.
De albate qui persecutus est monachum eo quod ex
confessione cuiusdam intellexisset illi scire sua uicia.
Quod liceat in aliquo casu confitenti .xxxi.
perdere personam alterius. et exemplum de adultero.
De monacho qui sine ordinibus cele .xxxiij.
brauit. et quod ex sententia Innocentii papa lice
at confessori talem peccatum si noluerit confiteri.
Daracio longa et utilis de summo .xxxiiij.
ne conuerso de alia. eiusque prophetis. .xxxiiij.
De eo quod confessio que fit cum uoluntate
iterum peccandi sit inutilis. .xxxv.
De confessore qui minimum peccat interga
confitens et penitere nolentis. .xxxvi.
De alio sancti panthaleonis in colonia qui
fratri carnali pecunia ecclesie sue tribuens de
De duobus merca .xxxvii. expugnauit.
toribus in colonia. quibus in confessione consul
tum est ne iurarent et mentirentur. et factum est dicere.
De muliere iracunda que propter .xxxix.
confessionem sancti malachie sancti. spiritum meruit
mansuetudinis. .xl.
Qualis debeat esse confessor. .xli.
De auaricia et luxuria sacerdotum. .xli.
De matrona que pupillo a se nutrito et
in sacerdote puecto peccata sua confessata est. et
ab illo perditam. .xliij.
De matrona que confessore suum ad libidinem
De indiscreto sacerdote .xliij. iurauit.
qui sibi confitentibus iniungere solebat peniten
tiam anni preteriti. .xlv.
Item de plebano qui plurimis confiteri uo
lentibus qualem predicans confessionem. omnibus
eandem iniungit penitentiam. .xlvj.

De muliere i confessione se iustificante.

an prudens confessor ostendit plura mor-
talia peccata habere. *xlviij.*

Quod confessor non delet de ignotis peccatis in-
uestigare. et exemplum de uirgine in hanc scandalizata.

De allate qui alium altem suo. *xlviij.*

exemplo puocant ad confessionem. *xlviij.*

Ite de allate qui cum monachis suis in uase ex
industria carnes comedens. eodem ad confes-
sionem suo puocant exemplo. *l.*

De peccatore qui de modica penitentia gra-
datum ascendit ad maiorem. *li.*

De allate gisillerto. qui uacandis in
caplo peccans ad satisfactionem apostolorum puo-

De plebano qui usurarium. *li.* **C**onauit.

et homicidam dulcibus uerbis in confessione
ad satisfactionem peruenit. *liij.*

De monacho claruallus. qui fratrum
adiutus orationibus. priori conscientiam suam

reuelauit. **Inapit tertia distinctio de Co-**

ffessione. Quid sit confessio. quis esse debeat.

que ei sit uirtus. quis fructus. Capitulum i.

Sine desiderio confessio
nis quia infructuosa est

omnis contritio. unde

debemus quod sit confessio.

qualis esse debeat. que

sit eius uirtus. quis

fructus. **Mo.** Si sine proposito confessionis

informis est contritio. necessarium est sci-

re ista. nouicijs maxime. qui mox post

conuersionem sua omnia peccata que comi-

serunt. tenentur alibi suo confiteri. sicut

sunt a te edoctus. et in memetipso exper-

tus. **Mo.** Confessio tantum bonum est.

ut solo eius desiderio etiam si necessitas

actum excludat. peccata dimittantur. Unde

psalmista dicit. Dixi confitebor aduer-

sus me iniusticias meas domino. et tu remi-

ssisti impietatem peccati mei. Dixi. id est deli-

teraui. **Mo.** Quid est confessio. **Mon.**

Scire debes triplicem esse confessionem. lau-

dis fidei. et criminis. De confessione lau-

dis. saluator in euangelio dicit. Confiteor

tibi domine pater celi et terre. De confessio-

ne fidei. dicit apostolus. Corde creditur ad ius-

ticiam. ore autem confessio fit ad salutem.

De confessione uero criminis. ait apostolus

iacobus. Confitemini alterutrum peccata ue-

stra. ut saluemini. Iniciu enim iusticie.

confessio peccatorum est. Unde scriptum est in

libro machabeorum. Judas procedet uos

in bellum. id est confessio. Confessio

criminis est. per quam latens anime morbus

aperit. per uenie consequere. **Hee mul-**

tiplex esse debet. Voluntaria. festinata.

debita. uerecunda. generalis. specialis.

indiuidualis. nuda. integra. discreta.

accusatoria. amara. sollicita. mentu-

losa uera estimatiua. hilaris. propria.

pluralis. frequens. Breuiter ista tri-

curro. nec ad plenum studio breuitatis

elucido. quod ad exempla festino. Nouicia?

Halet ne auctoritate confessor a ueteri

testamento. Mo. Confessio sacra-

mentum esse dicitur ueteris testameti.

figuris manifestis in illo declarata.

uerbis mandata. et exemplis confir-

mata. Leprosus ad arbitrium sacerdotis

mundus uel in mundus iudicatur. Unde

saluator cunctis leproso a se sanato dixit.

Uade ostende te sacerdoti. In quatuor

uerbis huius clausule. quatuor michi ui-

dentur esse consideranda. que maxime

in confessione sunt obseruanda. Videlicet

ut sit festinata. ut sit nuda. ut sit inte-

gra. ut sit debita. id est ut fiat proprio

pastori. Ac si dicat dominus. Uade. ut co-

Oste

fessio tua sit ata. ul' festinata: ut sit
 nuda: ut sit integra: sacerdoti. ut
 sit debita. **Quē** grā ihu xpi mundat
 intus p contritionē: ut foris mundus
 iudicetur. ostendē se debet sacerdoti p
 cōfessionē. **I**nde sponsus uoce cōfessio
 nis in cantibus canticorū loquitur ad con
 tritū pccōrem. **O**stende in faciē tuā
 p cordis contritionē: sonet uox tua
 in auribz meis. p oris cōfessionē. **N**ō
 manifestius hac figura: **Q**uā uerbis
 madata sit. testis est pphā dauid qui
 dicit. **C**onfitemi dno qm̄ bonus. **I**te.
 Reuela dno uiam tuā: subaudis p
 cōfessionē. **E**t in ysaia. **D**ic tu ini
 quitates tuas ut iustificeris. **N**ō
 autē exemplis sit cōfirmata: exem
 pliū est nobis ip̄e dauid. qui sup pccō
 ter salē. uenienti ad se nathan. res
 pondit dicens. **P**eccaui dno. **N**on
Milior utriū maior uirtus sit in cōtri
 tione. siue in cōfessionē. **N**on si
 si p cōtritionē pccōri culpa dimittit
 et hoc sub quadā condicione. scilicet ut
 cōfessio subsequatur. **N**ō si necessitas
 illam exclusit: defectū illū sumus
 sacerdos supplebit. **E**st tamē cōfessio
 signū contricionis. **C**ui uirtutē et
 fructū magis tibi exemplis quā sc̄p
 turarū testimonijs ostendē possit. **D**e
clero qui stuprauerat uxorē mi
litis quē p cōfessionē drablis i stabulo

Miles quidā dixit ē iustificat. y.
 in uilla quadā habitauit: cui
 uxorē eiusdē uille sacerdos p adulte
 riū maculauit. **D**ictū est militi: qā
 sacerdos rem haberet cū uxorē sua. **I**lle
 cū uir prudens esset. nec uerbis facile
 crederet: nullā de hoc mentionē facē

uoluit uxorē siue sacerdoti: ueritate
 uerius uolens expiri. **N**on tamen
 sine suspitione fuit. **C**ontigit ut in
 quadā uilla nō multū a militis uilla
 remota. quidā obsessus esset: in quo de
 moniū tam nequū erat. ut corā astan
 tibi iuperaret pccā que cōfessionē uera
 nō fuissent tecta. **Q**uā cū miles ex mi
 tori didicisset relatione: rogauit sus
 pectū sibi sacerdotē ut ad colloquiū
 qdādam secū ire nō recusaret. **E**t ac
 cecit sacerdos. **C**um uenisset simul
 in uillam ubi erat obsessus. cōstitit
 ip̄i sibi sacerdos. suspectū cepit habere
 militē: q̄ nō latebat qd obsessus a tā
 nequū demone in eadē uilla habitaret.
Timensq; uitē suē. si a demone pderet:
 necessitatē nature simulans. intrauit
 in stabulū ad seruū militis: pedibus
 q̄ eius pstratus. ait. **R**ogo te ppter
 dnm̄: ut audias cōfessionē meam.
Quē seruus expauescēs lenauit: au
 diens que ab illo dicebant. **F**acta uō
 cōfessionē. cū sibi sacerdos iniūgi pe
 teret penitentiā: seruus satis prude
 ter respondit illi dicens. **Q**uantū alā
 sacerdoti p tali crimine iniūgetis. h̄
 sit satisfactio ur̄a. **S**ic q̄ exiens iam
 securior: cum milite ad ecclia: uenit.
In qua demoniosū offendentes: requi
 situs est a milite in hec uerba. **N**osti
 aliquid de me? **H**oc enī ex industria
 factū est. ut iam dicto sacerdoti toller
 suspitionē. **C**ui cū demon nescio qd
 responderet: adiecit. **Q**uid tibi uidet
 de dono isto. **R**espondit ille. **N**ichil
 de eo scio. **E**t cum hec dixisset lingua
 theutonica: latine mox subiunxit.
In stabulo iustificatus ē. **N**ullus

tunc aderat clericor. **N**o Satis pu
to qd nō sponte sua illa hora latinista
fuit sit dyabls. **Mon** Non est pmissu
loqui theutonice. ne miles uerbū. et ex
uerbo factū intelliget. nec tamen tace
uit. ut uirtutē confessionis sacerdoti
ostenderet. **N**o Magna est uirtus con
fessionis. que et crimen adulterij a me
moria dyabli deleuit. et hominē abi
minenti piculo liberauit. **N**o Audi
et fructum hui' confessionis. Sacerdos
nō inemor collati sibi beneficii scdm
deseruit. et in quodā cenobio ordini
nostri mōchum se fecit. Ad huc uiuē
putat. sicut didici a quodā altē ordi
nri scilicet cisterciensis. **N**o Phœcia hui'
pterui demonis. causa ei existit mag
ne salutis. **Mon** Narrauit mī et aliud
pene simile huic. **Itē de seruo altius**
militis qd uxorē dñi sui peccat et i
uore idē peccatū cultum. Phœcia a dyablo
Quidā prodi nō potuit. ca. iii.
militis uxor ppiū serui admi
serat. libidinis igne succensa. Cū quo
cū ptempus aliqd occulte peccasset. nec
iām latere posset. ad aures mariti p
uenit. Ille uero de uerbo dolens. nec
tamen de uerbis ad plenū credens. ta
uit. sciens se inuestigante rem tā ne
fariā diu nō posse occultari. Quia uir
erat diues et honestus. uxoris qd fa
ma tam inops et inhonesta. malu
it rem exptā p silentiū ad temp' dete
ge. qm se et uxorē genus qd tā suū qm
illius p suspiciones de honestate. Inte
rim ubiqz diuulgatū est in tali uilla
obscū quendā esse. nescio tamē si idē
fuerit de quo supius dcm est qui ne
mini pceret. s pntibz peccā occulta

obicet. et imperaret. Ad cū audiss
miles. sperans p illū rei ueritatē dis
ce. assumpto secū seruo. cepit illuc pge.
ue causā seruo penitus ignorante.
Uenientibz eis ad nemus qdā. cū dō
nus declinaret in quandā semitā. q
ad demoniosi tenderat uillā. cepit ser
uus nimis pauē. sciens p certo se ult
uiuē nō posse. si crimen adulterij pce
retur a demone. Positus in tanto ti
more. dū in cogitacōibz suis fluctu
aret. hominē in eodē nemore ligna
incidentē audiuit. Inmisitqz dñs mē
ti eius quē eadē hora satis diligent
inuocauerat. qd cont' imminēs pi
culū cōfessio sumū foret remediū.
Et diuertens a dñō quasi ad satisfā
ciendū naturē. uenit ad rusticū. con
fessus est peccatū. suscepit penitentiā.
Statim reuersus ad militē. de tali ope
nichil suspicantē. uenit ad demonē.
Qui cū seruū adulterū. pmmo de ad
ulterio iām iustificatū. diligēcius in
tuitus fuisset. ait miles. Dic si aliqd
nosti de illo. Respondit demon. Ql'
ta de eo noui. que modo ignoro. Sic
qz p uirtutē cōfessionis. seruus li
beratus est a morte. et dñs a suspi
cione. Uides qntū ualeat uera con
fessio. **Mon** Que est uera cōfessio.
Mon In qua firmū ppositū est satis
faciendi. **N**o Ad si ipsa satisfactō
iniuncta negligitur. **Mon** Si ipsa
negligencia nō fuerit ex infirmita
te. siue ex necessitate. s iniuncta pe
nitencia ut sepe contingit pūpen
ditur et cōtempnit. peccatū iā dimis
sum reuertit. Quā si peccatū fuit ue
nitale. et penitencia p obliuionē neg

ligatur: non dico qđ pena illius pcc̃i
p illā obliuionē deleatur. *de sacerdote
qđ p illusione nocturna psalmi i. confessio
iunctū negligēs i genitalib; pūit. iiii.*

Sacerdos quidā in domo nr̃a. si
cut ab eius ore audiui: die qđā
cōfessionē fecit de illusione nocturna.
Inuictus est ei psalmus unus p satisf
factionē. Quē cū p obliuionē negli
geret: eadem die circa loca genitalia
tantū cepit pruritū et ardorē sentire.
ac si carni eius ardentes urticae esset
apposite. Qui cū terribus tactu explo
raret qđ esset: et nichil ibidē inuenir̃:
recordatus est psalmi iuncti. et neg
lecti. Imputansq; inmissā penā eadē
transgressioni: psalmū dixit. et dolor cō
quieuit. Confitens fugē delect obli
uionē. Audi aliud exemplū. *de clero
pmonstracōe qđ sine cōfessioe au dā
uēat pcc̃i pmissi ad oblectū erēs a*

Canonici qđā *deone notat. v.*
in streynsfelt ordinis pmonstra
tensis sicut in retulit canonicus qđā
monasteriensis ualde laudabilis ui
te fuit: quē quasi ad fugandū demo
nē de oblecto. prior ad ostiū mōsterij
secū eduxit. Quo uiso: mor dyabls
p os hominis clamauit. Ego quēdā
de eo scio: ppter que eū nō timeo. Nō
tamē pmissus est eadē publicāe eo
qđ minima esset: ne uiro scō uere
cundia inferret. Ille uerbū intelli
gens remordente cōsciencia intuit:
culpā cōfessus rediit: et si demon ad
huc aliquid sciret inquisiuit. Respo
dit demon. Adhuc aliqua culpe uest
igia apparent inte: eo qđ nō sit sō
secutus stimulus plagam uirgar:

intelligens. Iterū intrauit iuuenis:
iunctam accepit disciplinā: reuersū
qđ si sciret aliqđ interrogauit. Respon
dente dyabolo. p iudiciū meū nil mō
noui de te: satis edificati sūt fr̃es. *No*
Non modicū me turbat qđ inimicus
in scō uiro post cōfessionē scām. aliqđ
deprehendē potuit signū pcc̃i. *No* hoc
deus pmissit ad eius bonū. Qūto quis
pfectior: tanto p sua culpa delenda cō
delet sollicitior. Disciplinā inuictā
quā mor accipere potuit: maxime ut
dyablin pugnaturus differre nō de
buit. Nam insipidus duob;: sacerdo
te scilicet et seruo militis. quorū cōfessio
neq; debita fuit. neq; aliqua ad huc
exterioz penitencia subsecuta: dy
abolus nulla pcc̃i uestigia deprehendē
potuit. *No* Placet qđ dicas: qđ neces
sitas in causa fuit. Sed nosse uellem
differenciā inter uerā falsāq; cōfes
sionē. *Non* Quanti ponderis cōfessio
sit uera. et qm inefficax cōfessio sit
ficta: p subiecta dinosces exempla.
*De uirgine qm demō i specie uiri pcc̃abat
ut de uiro cui idem demō pcc̃a ficta cō
fessa adiecit. et de puella cui de floracōe*

Tempe illo quo *pdidit. cap. vi.*
scolasticus colonienſis oliue
rus crucem pdicauit in ptab; bralam
ae. sicut in narrauit bernardus mō
chus nr̃. tūc eius collega in pdicacōe:
fuit ibi puella quedā religiosa. et uo
to uirginitatis gloriosa: orta de ni
uella. Inuidens dyabls tante uirtu
ti: in specie uiri ad modū pulchri sa
tisq; decenter uestiti apparens iugui
cepit illam uerbis amatorijs sollicita
re: clenodia offerre: laudare cōiū

gy fecunditate. uirginitatis uirtu
pare sterilitate. Cui uirgo nesciens
quis esset. respondit. **I**urū ducē non
pono. xpi amore impias carnales
postpono et cōtempno. Cūq; lasci
uus ille sp̄s nimis esset ei iportunus.
induisit locas ad illā ueniens. scēs
puella multas ēē uirgines se pulchrio
res. nobiliores. atq; diuiores. cepit a
marore fantastici hālē suspectū. ita
ut ei diceret. **B**one dñe. quis ul' unde
estis. qđ tanto in desiderio copulari
affectatis. Cūq; ille iuitus se pderet.
et uirgo tanto p̄p̄sius instaret. tan
dem demon necessitate cōpulsus cōfe
sus est dicens. **E**go sū dyabls. **A**d qđ
uerbū illa expanescēs. respondit. **U**t
qđ ergo exigis carnale cōiugū. qđ
nature tue dinoscāt contrariū. **A**t
ille. **T**u tantū in cōsenti. nichil aliud
a te nisi copule cōsensū requiro. **A**d
qđ puella respondit. **M**odo omīno ti
bi contradico. fugans illū scē crucis
signaculo. **V**eniensq; ad sacerdotē re
uelauit illi demonis insidias. a quo
satis edocta. ne maligno cōsentiret.
reusa est in domū suā. **D**emon ū post
cōfessionē eā omīno nō deserēs. de re
moto tamen alloquēs. in tantū illā
uerant. ut q̄libz imundiciis in eū
scī tellā mitteret cū manducaret. **U**nde
et mulier custodie ei adhibite sunt.
In quacūq; domo illa fuit. illic demō
responsa dedit. **A**b omībz quidē audie
batur. s; a sola puella uidelāt. **E**ratq;
tam nequū idē sp̄s. ut p̄ncipū parā dete
geret. crimina ipperaret. nec aliqd
parā eū lateret. nisi qđ uera cōfessio
tegeret. **O**stendit ei et alia signa ne

quiae sue. **S**tercora ollas q; cōfracta
fimo plenas sup cōfluētes sp̄getur.
Dixerūt ei quidā. **N**osti o dyabole do
minicā oracionē. **R**espondēte illo op
time scio. rogatus ē illam dicē. **E**t ait.
Pater n̄r qui est i celū. nomē tuū. fiat
uoluntas et interia. **P**anē nr̄m cōti
dianes da nobis hodie. s; libā nos a
malo. **E**t cū plures in eadē orōne fecis
set saltus atq; lartarismos. cachinādo
subiūxit. **E**cce sic uos laici dicē solet
oracionē nr̄am. **R**equisitus etiā de sym
bolo. dixit se bene et optime scire. sic
incipiens. **C**redo deū patrē om̄ipoten
tem. **C**ui cū quidā diceret. dicē deus cre
do in deū. ille q; subiūxit. credo deo. uiri
literati qui tūc erant p̄ntes dyaboli
uerbū notantes. et uim accusatiui in
telligentes. institerūt ut diceret. credo i
deum. **E**t nō poterāt eū ad hoc inducē.
Ad **U**ellem et ego scire qđ sit credē in
deum. **M**o **C**redē in deum est p̄ dilec
tione ure in deum. **U**nde saluator ait.
Omnis qui uiuit et credit i me. habi
uitā eternā. **D**emon sicut iacobz apls
dixit credit et cōtremiscit. s; n̄ diligit.
Credit deū esse. credit ueritā et uā esse.
s; nō credit in eū. q; nō diligit eū. **S**a
lutacionē uero angelicā idē demon
inire nō potuit. cum tamē se illā sc
re p̄fiteretur. **A**d **C**um dignior sit orō
dominica salutacōe angelica. miror
cur p̄missus sit dicē illā i nō istā. **M**o
Usolut hoc fieri dñs. tum p̄pter hōrē
matris. tū p̄pter emineciā sacramēti
sue incarnacōis. **Q**uante uirtutis sit eadē salutatio. p
quā iniciata est humani genis re
demptō. ex sequentibz plenius ag

nosces. Interrogatus idē demon cur
ita rauca hābet uocē: respondit. q̄
semp ardeo. Dicebat eadem puella.
q̄a quocies ueniebat ad me: cauit ne
cum uidē possem a dorso. **No** Miror
q̄re hoc fecerit. **Mo** Demones sicut
intelleri ex alia quadā uisione: poste-
riora nō hābet. Inde quidā demon
puelle audam apparens. frequēcius
cū ab ea diuertens semp retrocedet:
interrogatus cur hoc faceret respondit.
Licet corpi humana nobis assumam.
dorsū tamen nō habemus. **No** Expe-
to exemplū. p qd̄ fide uereq̄ confessio-
nis differēciā cognoscā. **Mo** Hoc ī
promptu est. **I**uit in uicino uir q̄
dam qui sup̄dictū demonē audire ni-
mis desiderans. ppter turpia quedā q̄
cōmisat pccā. appropinquare nō audelat.
timens sibi illa corā omibz īperari.
Et ueniens ad sacerdotē cōfessus ē
uniuersa: uoluntate tamē pccandi
retenta. Factus q̄ ex eadē confessioe
securior: ad domū uenit. Mura res.
Mor ut limen attingit et introspex-
it: demon in aere clamauit. Amice.
ueni huc. ueni. certe te bene deallat-
ti. Et statim corā omibz. omnia eius
pccā turpia licet cōfessa p̄didit. in-
tantū illum cōfundens. ut eadē hora
esse uoluiss̄ in ortu solis. Tristis ef-
fectus et cōsciencia accusante ī se re-
uersus ad sacerdotē rediit: que gesta
sūt retulit: cōfessionē iterauit: et q̄
de reliquis emendacius uiuē uellet
de corde pollicatus est deo et sacerdoti.
Tunc sacerdos. Modo inq̄t reuertē
securus: nō te cōfundet amplius.
Et fecit sic. Intrante eo domū: qdā

ex circūsedentibz demoni dixerūt. Ec-
ce amicus tuus iterū uenit. Quibz
ille respondit. Quis est? Iui inqui-
unt. cū paulo ante tam turpia pccā
īperasti. Respondit demon. Ego nich-
il illi īperauī: neq̄ aliqd̄ de eo noui
mali. Et estimati sūt demonē men-
tum fuisse. hī qui hoīs ignorauerūt
cōfessionē. Siq̄ p uirtutē cōfessiois.
ille euasit notā maxime cōfusionis.
In eadē domo matrona quedā cū cete-
ris sedebat: filiā iuueniculā sicut mos
est matribz sub pallio tenens. Que cū
demonē nescio in quo puocass̄: cla-
mauit ille. Putas filiā tuā sub tuo
mantello sedentē uirginē esse? Ne ē.
male eā custodisti. Dicente muliere
mētiris: respondit ille. Nequaq̄ mē-
cor. Si nō credis. interroga petronillā.
illa bene dicet tibi ueritatem. Erat e-
nim eadem petronilla mulier quedā
stupri puellē cōstia. Hīs uerbis au-
ditis mater: filiā a se repulit cū idig-
nacōne dicens. Recede a me imunda.
nūq̄m aliq̄ tibi boni cōtinget ex pte
mea. Illa bene sibi cōstia simulatis la-
crimis egressa est euilans: demonē
mentitū fuisse affirmans. Inspirata
q̄ a deo ad uicinū circūrit sacerdotē.
cōmissū pccā cōfessa est: et q̄ nūq̄m
de cetero carnē suā illicitē cōiūgnaret
p̄misit. Tunc a sacerdote suasa. et qd̄
dicē deberet diligētē cōdicta: reuer-
sa est ad matrē. que nondū recesserat a
loco. Dixitq̄ illi. Vere mater multū
peccastis. sine causa tam grauit̄ me
cōfundendo. et tā imisericordit̄ re-
pellendo ppter iūta demonis hui⁹ qui
totus mendax est. et pater ei. Cepim⁹

lacrimari. **C**omota mater tū ex uer-
bis qm̄ ex lacrimis filie: dixit ad de-
monē. **D**ic inique. **I**st qd tale crimē
iposuiti filie mee. **R**espondit ille. **Q**d
enī mali locutus sum de filia tua. **B**o-
na ē et munda: nichil de ea mali no-
ui ul' dixi. **S**icq; puella sicut uir sup-
dāis p̄ lencficiū cōfessionis liberata
a suspicōne fornicatōis: ad matri-
graciā reducta est. **N**on. **N**ō est qd
dyabls puelle stupri ante cōfessioē
nouit: i petronillam stupri cōstam
noīant: uirū uero stupri auctorem
nō expressit. **N**o. **S**ans p̄uio de p̄cō
illū egisse penitentiā: p̄ qm̄ dyabolo
culpe subtraxerat noticiā. **N**o. **P**la-
cet qd dicit. **S**i recordor ad huc sup̄dāe
uirgis de niuella: et nō desino mirari
qd demon cū sp̄s sit copulā carnalē
cōt̄ suā naturā cōcupiscat i requat.
No. **N**on est mirū qd demones fei-
nas p̄antur: s; qd illis cōmiseruntur
mirabile est ualde. **N**on. **M**eministi
hec umq; cōtigisse. **N**on. **E**t memini
et legi: et ut femine caute redant q
forte hec que dicturus sū legent ul' au-
dient: diuersa que nris cōtingerūt tē-
porib; exempla replicabo. **Q**ue ut
maiorē habeant firmitatē: p̄us unū
qd in miraculis s̄i bernardi legitur
breuiter p̄mittam. **D**e miraculis
s̄i bernardi q̄ mirabū dōne a muli-
uier qdā ere fugauit. cap. vii.
Min regione maneti a quodā pe-
culante demone sex annis habito ei
consensu incredibili libidine uexata
est. **A**paruerat ei in specie ualde pl̄cipi-
milis: et sepe abutebat̄ ea inuisibi-
liter: marito ei in eodē lecto cubante

lasciuus ille sp̄s. **Q**ue anno septio
timore correpta. ueniente in p̄dām
ciuitatē s̄cō bernardo allē clareuall'
miserā mulier ad pedes eius cor-
ruit. passionē horribilem et ludifi-
cationē dyabolica cū multis lacrimis
cōfessa succurri sibi flagitauit. **A**
quo consolata. et quid facē deberet
edocta. post cōfessionē dyabolus ad
illam accēdē nō potuit. s; tamē iūbis
eam tenuit. et q̄ post albis discessū
ad eius supplicia reuertēret. aceri-
me minabatur: ita ut qui fuerat
amator: crudelissimus p̄secutor fie-
ret. **H**ec cū s̄cō indicasset: prima
die dominica cū duob; epis. accēsis
candelis cū oīm fidelū qui erant in
ecclia subscripcōne anathematiza-
uit fornicatōrē sp̄m. auctoritate t̄
tam ad illam qm̄ ad omnes mulie-
res. ei deinceps indicens accessum.
Extinctis uero illis sacramentalib;
luminarib; tota uirtus demonis
extincta est: et mulier p̄t̄ generalē
cōfessionē p̄cōr suōr cōmunicans
plene liberata est. **H**ec nris tempib;
contigerūt. **N**o. **S**tupenda sūt ista.
Non. **A**udi ad huc alia exempla huj'
p̄ne similia. multo tamen recētiōra.
De filia arnoldi sacerdotis qm̄ demō
bonne in corrupit. cap. viii.
Bonne in corrupit. cap. viii.
Prochia s̄i Remigij ante
paucos annos. sacerdos quidā fuit
arnoldus noīe: filiam habens speci-
osam. **Q**uam nimis diligens: qā
pulchra erat p̄pter iuuenes i mar-
ime canonicos bonnenses. ei custo-
diam tantā adhibuit. ut quocies
de domo exiret: in solario eā clau-

deret. Die quadam apparens ei dyabolus in specie uiri. cepit animū eius in amorem suū intus suggestione latenti. foris locutione blandimentis inclinare. Quid plura? Psiusa misera et corrupta. sepius postea demoni ad suā pñiam consensit. Una die erū sacerdos solarium ascendens. filiā gementē flentēq; inuenit. A qua causam doloris uir erroreque potuit. Confessa est patri qđ delusa esset a demone et oppressa. ideo qđ se merito dolere. Que etiā ita dementata est. et a sensu alienata. tum ex dolore. tū ex dyabolica opatione. ut uermiculos qđ de sinu colligebat. in os mitteret et matricaret. Tristis effectus pater misit illam transireni sperans eā ex mutatione aeris aliqd posse meliorari. et ob fluminis interpositionē ab incubo demone liberari. Transmissa puella apparuit demoni sacerdoti. aptis ei uocibus dicens. Male sacerdos. quare abstulisti in uxorē meā. Malo tuo hoc fecisti. Et mor trussit eū in pectore tā ualide. ut sanguine uomens. tertia die moreret. Huius rei testis ē allanus noster. testis etiā gerardus mochuus n. Aliqñ bonnensis scolasticus. q̄bus res bene innotuit. *Itē de muliere i briseke q̄ mores confessa ē se sex annis cū dēo* *Nulla briseke i cubo peccasse. ca. ix.* que uiciana ē castro rinecke sicut in narrauit arnoldus mochuus n. qui tūc tempis rem gestā intellexit. ante hos annos duodecim mulier quedā fuit. quā demon qđ eo quo p̄dictū est modo corrupit. Sedente ea die quadā in taberna. cordis ce-

pit defectū sentire. Timens qđ adesse mortē. uocari sibi celerius petiuit sacerdotem. Cui cū demonis ludificationē et horrendā illā qua septē annis laborauerat comixationē dixisset. lingua deficiente in ipā confessione spm et flauit. Que cū incredibili libidine a libidinis auctore ueraretur. nūquā alicui dicē uoluit. ul' potius ausa nō fuit. ul' qđ credibilis est i illius amore delectatur. *Mo.* Si demones talia cū eis pmissū fuit. facē possunt. ualde cauendū est feminis ne eis occasione p̄leant ul' aliquo consensu posse tribuant. *Mo.* Non solum i hijs cauendū est mulieribz. s; et uiris. qđ sicut demones p formas uirorum ut dñ est feminas ludificant et corrumpunt. ita p spēs feminaz uiros seducunt et decipiunt. Lege uitas patrum et iuuenies ibi quosdā uiros pfectos p fantasinata mulierū delusos. confictos et deiectos. Dicā tibi et aliq̄ exempla. quibz cognosces uiros a demonibz in specie mulierū ludificatos. *De iohē scolastico primum q̄ cū dēo fertur cōtribuisse. cap. i.*

Primus scolasticus quidā fuit iohes noīe. uir quidē satis literatus. s; leuis et lubricus. Isti sicut de eo dicebatur. et sicut ab allate eiusdem monasterij audui. femina qđā pmisserat. qđ tali nocte ad eū ueniret. Nocte cōdicta. illa quidē nō uenit. s; in eius spē cōsimiliq; uoce dyabolus clerici lectū ascendit. Quē putans feminā. bene sibi notā esse. cognouit eū. Mane surgens cū demonem quā feminā esse putauit. egre-

di compelleret: respondit ille. Cui quo
putas te hac nocte iacuisse? Cuius
ille dicit cui tali femina: respondit
demon. Nequaquam: sed cui dyabolo. Ad
quod uerbum iohannes sicut mirabilis fuit
ita mirabile uerbum quod dicit uerecun-
de respondit: dyabolus irridens. et
de ore nil curans. *de herico cui susan-
te a deone i spe mltis rapti i pasclo
i ciuitate depouit amies effecti. xi.*
Susanna cuius quidam erat henricus
noie: cognomēto gemma. Iuius
officij fuit: uinum in talernis uende.
habebat autē talernā aliquitulu a
domo sua remotā. Qui cū nocte quā
scdm cōsuetudinē: tarde de talerna re-
diens: et pecuniam de uino collectā
secum portans domū festinaret: ui-
dit quandā speciem muliebrem i alla
ueste et linea stantē: in loco quodā
ubi aues solent placitare. Nichil ma-
li de ea suspicans: cū ad locū uenisset:
illa puestem hominē traxit et ait.
O amice diu te hic expectaui: ama-
re me debes. Ille uestem de manu ei
exuante ac dicente: sine me: luru-
rie tue nō consencā: sed uadā ad ur-
gem meā: illa fortiter instat: ad
comixtionē eū inuitans. Que cum
uerbis non pficeret: inter brachia
sua utrū tollens: et multū cōprimēs
in aera leuauit: atq; ultra monaste-
riū scti patroci quod satis altū est illū
tāsserens in pasculo deposuit. Qui
dimissus: extra mentē factus: cum
post horam resumptis utribz respi-
rasset: surrexit: et ad domū suam
claustro uicinanā manibz pedibus
q; reptando cū labore ueniens: ad

ostiu pulsauit. Surgēte familia ut
lumen accendēt: clamauit ille. Noli
te lumē accendē: nō enī in expedit il-
lud uidē. Et reclinauerūt eū in lectu-
lo suo: q; debilis erat ualde: tā in se-
su qm in corpore. Tribz noctibz cōtinu-
e in tempesta nocte idē demoniū pl-
saut ad ostium: henrico clāmā-
te: scio q; ppter me uenit: scio q; ppter
me pulsāt. Postea supuixit annū:
debilis et infatuatus. Hec m̄ retulit mo-
chus n̄r theodericus susannaensis: dices
celebre ēē ualde in eadē ciuitate: cuius
frater ad huc uiuit in ecclia scti patroci
canonicus. *Noli* Si demones hominibz
in assumptis corpibz cōmiserūt: sicut
diuersis iā exemplis ostensū est: mi-
ror si de feminis possint generare: si
ue de uiris concipere et parere. *Noli* De
hac questione soluenda nichil noui
scio: sed quod in antiquis hystorijs legi-
tur. Hec replico. *De humis et de merlino
et q; i filijs iacobū sic ueritas hūa*

Cum gens *ue nature. cap. xij.*
gothorū de asia migraret in
europam: sicut in eius gestis legitur:
haberētq; mulieres deformes i suo co-
mitatu: eiecit illas: timens ne liberos
nimis deformes gignerēt: sic q; no-
bilitatē gothorum deformaret. Que
de castris extruse cū errarēt in nemo-
re: accesserūt ad illas incubi demone:
genuerūtq; ex eis filios et filias. Ex
quibz pcessit fortissima gens hūo-
rum. Legitur etiā merlinus ppheta
britannorū ex incubi demone et scāmo-
niali femina generatus. Nam et re-
ges qui usq; hodie regnant in eadē
britannia que nunc anglia dicitur

de matre fantastica descendisse refe-
runtur. Merlinus uero homo rati-
onalis et xpianus fuit: multa fu-
tura p̄dixit que cotidie implentur.

ex

Mo. Si homines utriusque parentis
semine concipiunt tū et nascuntur.
quomodo dicendi sunt homines qui p̄tim
ex homine. p̄tim ex demone carnis
sue trahunt originē? Nūquid resur-
get iudicio? qd nō est de ueritate
humane nature. **Mo.** Dicā tibi qd
audiui a quodā litterato uiro de
hac questione. Aut enī. Crementū
humanū qd contra naturā fundit
demonēs colligunt: et ex eo sibi cor-
pa in quibz tangi uideriqz ab hoibz
possint assumere. De masculino ue-
ro masculina: et de feminino femi-
nina. Sicqz dicunt magistri in hijs
que de eis nascuntur ueritatē esse
humane nature: eosqz in iudicio ut
uere homines resurgē. Hec de hijs
sufficiant. Nunc reuertamur ad cō-
fessionē: de qua occasione interro-
gationis tue aliquantulū digressum
est exempli causa. **De aleide scimōi
ali i lauckwade q p confessionē a ui-
sibili tēptacōe dēonis libata ē. xiii.**

Bonne ciuitate dyocesis colo-
niensis. sacerdos quidā fuit
nomine petrus: eiusdē ecclesie uica-
rius. Iste nescio quo dei iudicio: in ca-
mere sue ostio se suspendit. Cuius
cōiubina aleidis noīe. tam horren-
da eius morte terita. sedm deseruit:
et in cenobio quodā sanctimoniali
um qd lancwade dicit religionis
habitū suscepit. Die quadā cū stās
in dormitorio de fenestra p̄spiceret: cō-

templata est iuuenē p̄mimo in iuue-
ne demonē stantē iuxta puteū. mu-
ro dormitorij contigui: qui ea uide-
te unū pedem sup lignū quo ambie-
latur puteus posuit: et altero se q̄
uolitando ad ipam in fenestrā depolu-
it. Quā cū extensa manu p caput ra-
pere conaretur. terita retrorsū cecidit.
et clamauit: p̄ne exanimis frā.
Audito eius clamore. accurrerūt sor-
res: in lectū suū illam reclinātes. Re-
cedentibz illis cū paululū respirassz
sola iaceret. demon iterū affuit: et
uerbis quibusdā amatoris eā sol-
licitare cepit. Cui cū confidit. itel-
ligens eū spm malignū ēē: respondit
ille. Bona aleidis noli sic dicē. conse-
ti mī. et ego te hālē faciam uirū hoī-
tū. p̄bum. nobilem. diutem qz.
Quare fame te crucias. in hoc pau-
pe loco: uigilijs alijsqz multis incom-
modis. ante tempus te interficiēdo.
Reuertē ad scīm. et utere delicijs qd
deus homini creauit: nichil tibi me-
duce deesse poterit. Tunc illa. Doleo
qd tam diu te secuta sū. recede. qā
nō acquiescā tibi. Post hec uerba
demon nāsum mūgens cont eam
ipam imundiciā ad parietē lecti tā
fortiter preat. ut pars aliqua resili-
ens uestimēto eius adhereret: sic qz
disparuit. Eratqz emūcio ipā sicut
pur nigerima. et tanti fetoris. ut
tolerari nō posset. Deinde cū sp̄s ille
nequissimus die noctuqz esset ei in-
festissimū: suaserūt quedā ex sororibz
ut aquā benedictā semp parā hāl-
ret. qua uenientē aspergeret. alie uō
ut eundem si aquā nō timeret. thi-

rificaret. Omnia quidē hec rep-
tauit: s; modicū ei p̄fuit. Nā quo-
dens cont se signū crucis
fem uidit. aspersionē eā sine thuri-
ficationē: ad modicū quidē cessit:
s; mor rediit. Tunc una ceteris so-
ronib; etate maturior atq; prudē-
tor suāsit ei. q̄tenus demone p̄pui-
accedē sinet. et tūc alta uoce saluta-
tione angelicā in eius facie iacula-
ret. Ad eum feciss; dyabls ac si sa-
gitta ess; percussus ul' turbine ipul-
sus aufugit: nec umq; p̄pui ei ex
illa hora accedē p̄sumpsit. **No.** Har-
tenus nō mirabor qd dyabolus an-
gelicam salutationē dice ul' inape-
nō potuit: sicut te dixisse recolo su-
p̄ius caplo sexto. **Mo.** Hui' loci ibi-
dem recordatus sum. Sanctimonia-
lus uero tali iaculo munita demone
ab illa hora uidit sine terrore: i au-
diuit sine timore. Die quadā de hy-
loquens cū uiro quodā religioso sua-
sit ille ei dicens. fac priori tuo confes-
sionē generalem. pure. plene. ac de-
uote. inquitū occurrit memorie: i
lateralis omīno a demonis hui' i-
festatione. Cui cū consiliū tale pla-
uiss;: mor accedens ad priorē roga-
uit sibi p̄figi locū i horam audien-
de confessionis. Mane dictis matuti-
nis illa se p̄parans. festinauit ad lo-
cum p̄fixū capellā sal; mōsterio ad-
herentē: ubi prior expectabat. Et ecce
demon occurrens in uia festinanti:
dixit. Aleidis. quo uadis. quo p̄pe-
ras. Et illa. Uado confundē me et
te. Tunc demon. O Aleidis noli. no-
li: reuertē. reuertē. Respondit illa.

Sepius confudisti me: ego modo cō-
fundam te. Non reuertar. Quā cū
nō posset blandicijs sine minus ret-
here: sequebat eam usq; ad locū con-
fessionis. sicut miluus in aere. sup ip-
sam uolitans. Que mor ut genua
corā p̄ore flectens ad cōfessionē os
aperuit: ille clamas et euilans eua-
nuit: nec umq; ab illa hora ab ea
uisus ul' auditus ē. Ecce hic habes
manifestū exemplū. q̄ntē uirtutis sit
pura cōfessio. Hec in relata sunt a
domino hermano altē loci scē ma-
rie. Cum talia fama diuulgante
cognouiss; de p̄fata femina. s; cū ess;
bonne canonicus. optime nota: ad
locum p se ipm̄ accessit: et eo ordie
quo dicta sunt ab illius ore cuncta
audiuit. **No.** Si cōfessio tanti pon-
deris nō esset: nequaq; demones tā
grauiter turbaret. **Mo.** Occurrit
aliud exemplū. in quo satis agnos-
ces quā grauissime exacerantur
cū p̄cā nrā confitemur. Hec que
dicturus sum post cōuersionē meā
facta sunt. et a domino karolo in re-
lata. Aliq̄ndo p̄ore nrō tūc alkate
uilarie nse: s; nomē p̄sone siue loci
satis doleo me nō retinuisse. Ite enī
sic. **de sacerdote a dyabolo p̄ p̄puiā
moris decepto et p̄ rōfō; libato. r̄m.**

Erat quidā sacerdos et adhuc
est admodū religiosus et ob-
uite meritū multis dilectus: in p̄-
bi nrīs p̄ochiā regens. Inuidēs grē
eius mille artifex dyabls. nolebat
eū aptis temptacōib; molestare:
sperans illum sub specie boni ad suū
consiliū efficacius inclinare. In an-

gelum lucas se transfigurans minister
ille tenebrarum: ostendit se sacerdoti. et
ait. Amice dei missus sum ad te nunci-
are que ventura sunt tibi. **P**repara te:
quia hoc anno morieris. Sacerdos uero
nullam habens de angelo malo sus-
picionem. sed ita credens esse futurum
ut prodicerat. cepit se diligentem quasi
ad mortem parare: conscientiam per con-
fessionem mundare: corpus uigiliis
assiduissimisque orationibus castigare. Anno
nam suam cum suppellectilibus egentibus
erogare. Cumque multi ab eo quere-
rent. cur tam indiscrete sua distra-
heret: uni tamen illorum sub typo con-
fessionis causam aperuit dicens. An-
gelus domini reuelauit mihi quod hoc
anno moriturus sum. Ille uero cum
hoc minime celare possit. alteri cui-
dam sibi familiari dixit. sicque per eum
ad noticiam totius provincie peruenit.
Anno expleto sacerdos non est mortu-
us: et inuictus est falsis propheta dyab-
olus. Et quia electis omnia cooperantur
in bonum: in eo in quo uir sanctus uide-
batur a diabolo deceptus est perimone.
Nimis enim de tam dolosa circumuen-
tione erulesces propter homines ad
quos uerbum peruenierat. nec habens
unde uiueret. secundum cum prochia dese-
ruit: et in quadam domo ordinis nostri
cui nomen exadit. se conuertit. Facto
eo nouicio. iterum diabolus affuit: et
huiusmodi uerbis prodam dolum expal-
liquit. Ne tuleris inquit homo dei.
quod mortuus non es ut prodiri. quia deus
sua prudentia uitam tuam distulit. ad
multorum edificationem. Missus sum ab
illo ut tibi assistam: instrua et custo-

diam. Et credidit ei ille. Circa quem
diabolus frequenter uersabat. et semper
sicut postea notauit. ad ea que ad com-
modum sunt eum hortabatur. Cum eum fer-
uor quique impelleret amplius orare. ui-
gilare. siue manibus lacrimarum. Argu-
it eum ille dicens. Discreto magis uir-
tutum est. Diu ad huc portis uiuere. et
ideo tibi debes parcere: ut possis deo diu
seruire. Quando lapidem lenare uo-
lebat maiorem: iterum dicebat. Nimis
magnus est. leua istum. Cum factus
esset monachus: ait illi. Roga potest
ut concedat tibi ire ad singulares la-
bores: quatenus liberius uiri possis me-
o colloquio. et ego tuo. Et licentiauit
ei prior. ut causam cognouit. Nocte
quadam uolens dyabolus dolum diu per-
tractatum producere ad effectum: in reperta
nocte ad lectum monachi accessit. exortans
eum et dicens. Surge dominus uult re-
munerare labores tuos magnos. Va-
de ad cameram priuata. et intali trale
zona suspendas te: ut sic martirem re-
cipias te. Audito hoc uerbo monachus
expauit: et contra diabolum crebrius
spuens clamauit. Recede inique a
me. recede: modo noui quis sis. Et
signans se. fugauit illum. Vides quanta
sit arca nos clementia diuina. Bene-
promisit ut seruum suum dyabolus in bono
licet insidiosum. subtiliori positione
exercitaret: noluit tamen ut grossa
assumptione sub inferret. ne simplex
deceptus. conclusionem eterne mortis
incurreret. Statim surgens ad lectum
prius accessit. et dormientem exortauit.
signum ei faciens confessionis. Illo in-
nuente ut expectaret usque mane.

cū nō acquiesceret. surrexit. atq; cū eo
capitulum intrauit. **M**ox se mōchus
psternebat ad pedes prius. confessus
est qualiter a diabolo sibi angeli specie
sit multo tempore deceptus. et p consi-
liū suspendij a se dephensus. **C**onfessus
est et alia peccata sua. Cui cū pōt ali-
quā penitentiā iniunxisset. et ut de ce-
tero cauere foret monuisset. ad lectu-
m rediit. **M**onachus uero ob ne-
cessitatē nature priuatam ascen-
dens. dū in una sedium sederet. de-
monē p confessionē exacerbatū cū
arai extento sagitta q; imposita cont-
se uidit stantē. et clara uoce dicentē.
Malo tuo confudisti me. ecce nūc oc-
cidi te. Cui cū ille responderet. uade
maledicte iam nō timeo te. ad sig-
nū crucis euauit. sic q; p uirtutē
confessionis liberatus. amplius de-
monē non uidit. **N**on. Quid ē qd
huic sacerdoti dyabolus nocē non
potuit. Arnoldū uero plebanū scī
remigij. de quo supradictū est tam cru-
deliter occidit. **M**o. Sicut dicit psal-
mista. Custodit dñs omēs diligētē
se. et omēs peccatores dispudet. **I**nde
et ciuitatē plebani filiam corripit.
uirguē uero de uiuella ledē nō po-
tuit. **N**on sine causa dyabolus tan-
tam potestatem accepit in utroq; pa-
trem scilicet et filiā. **M**o. Si demonē
tū turbant. cū peccata nra confitemi.
pinto eos plurimū exhilarari. cum
eadem p silentiū tegimus. **M**on.
Hoc certissimū est. hoc plenius ag-
noscēs in distinctōe septima caplō
decimo. ubi grā dei genitricis qbus-
dam ad cōfitendū lingua reuerata ē.

Ipsi enī gloriose uirgini marie eadē
distinctio assignabit. **M**o. Ex hys
que dicta sunt satis itelligo cōfessi-
onē aīe esse medianā. nūc nosse uel-
lem si aliqd salutis p eā corpus rea-
piat. **M**o. Virtus omīs medicinalis
est. Nam sicut aīam peccatoris liberat
a pena gehennali. sic nō nūq; corp-
liberat a pena temporalī. **M**o. Uidetur
in utile nimis de hys exempla audi-
re. qā multi sunt si scirent fructū
corporalem esse in cōfessione. maiores
essent in illius excecatione. **M**o. Nūq;
nō memor es. qualia ul' qnta dōnis
waltherus altus uularensis nobis
dixerit. de cōfessione. ueniēs de sollemp-
ni curia franckenfort. in qua filius
friderici regis romanor electus est
in regem. **M**o. Bene quidē recor-
dor. sed qā mens hominis labilis est
memorie. placet semel audita. mar-
ime que saluti sunt necessaria sepi-
us audire. **M**o. Cum essem inquit
franckenfort. et loquerer cū magrō
conrado decano spirense. inter cetā
dixi illi. Quedā noui de cōfessione.
que uos pdicatores scire deberetis.
Predicabat enī crucē. et rogauit
me illa replicare. Quare tenor tal-
est. **De dicto archiepiscopo et p̄sore**
q de itendo per confessionē liberata
put ciuitatē est. capl. xv.
Archiepiscopus. Ante annos
paucos. iuuenis quidā clericus ex-
tuit de eadem ciuitate natus. delica-
tus ibidem ab infancia educatus.
et inter honestos clericos cōuersat.
Qui cū nō haberet aliquod stipen-
diū ecclesiasticū. et mater eius cepit

set egere: pueri eū manē cū illa.
Inflatusq; spū diabolico: ad domū
 cuiusdā diuitis argentarij uenit cū
 dolo. Cui dixit. Mercator quidā diuē
 uenit in domū meā: uolens cōpare
 afos argēteos. calices etiā et alia
 quedā uascula siue ornamenta de
 auro siue argento fabrefacta. Si qd
 de tali ope uendē uolueris. i sacello
 pone. et tali hora solus quia secre-
 tū uult eē. uenias ad domū meam.
 Argentarius de clerico lene sibi no-
 to nullā habens suspiciōē. ut ius-
 serat fecit. tamen quo iturus esset
 familie sue notificauit. Quē cū de-
 ricus solū ueniētē aspiciet. post of-
 tium se abscondit: intrantib; cere-
 brū securi diuisit et occidit. Dein
 de cū sorore uirgine hominē mēbra-
 tim diuidentes: in cloacam piecēt.
 Familia uero aurificas. cū redire tar-
 daret. ad domū clerici uenit: ubi
 nā dñs suus esset inquisiuit. clerico
 cū sorore respondentib; nō uenit huc.
 Quorū uerba suspecta habentes. i o-
 culis circūspiciētes. uestigia fusi sag-
 uinis repererūt. Quib; crimē mor-
 hominadij iponētes. Ascitis iudicib;
 ai iam negare non posset. tū p fusi
 cruoris ostensione. tum p thesauri
 repaone. sententia data est. ut am-
 bō mitterent in ignē. Similis casus
 colonie cōtingit quidā monetario
 tēporib; meis. Ad plura. Cū du-
 cerentur ad penam: dicebat puel-
 la germano. Frater ppter te nō
 ducor ad mortē. neq; ob aliā cau-
 sam coopata sum tibi in hoc ho-
 miadio. nisi ut crimē tuū celare.

Actamen qā euadē nō possumus
 mortē iminētē. consiliū meū est
 ut de cōmisso faciamus cōfessionē:
 ut saltē penā euadam eternā. Ad
 hec uerba clericus indignatus q
 despatus: respondit. Non faciam.
 Quid enī m pdesse posset cōfessio
 tam tarda. Illo indurato puella
 petiuit sacerdotem: cui cū multa
 cōtriciōe cōfessa est crimen. Dein
 de ambo ligati sunt in stipite uno.
 igne copioso supposito. Mira uir-
 tus cōfessionis: mira clemēcia sal-
 uatoris. Clerici despatū flamma
 deuorauit: puellā uero ignis nō
 tetigit neq; cōtristauit: nec aliqd
 molestie intulit. Vincula tantū
 eius sicut legitur de trib; pueris
 cōbussit. ita ut libere deambulāe
 posset: nec aliter sensit flāmarū
 ardorem. quā uentū rois flantē.
 Iusto tanto miraculo iudices pu-
 ellam innocentē putātes. iussit
 ut exiret: sic q; p cōfessionē incen-
 dij illius euasit ardorē. **Ad** Quid
 iudicas de clerico. **Mo.** Hoc qd in
 supiori distinctiōe caplo sexto
 de se iudicauit hildebrandus. de-
 peratus latro. Eternaliter inq
 dampnatus sum: eternisq; ince-
 dijs ppter despatōē maxime de-
 putatus. Si egissem penitēciā cō-
 fitendo culpā: p penā temporalem
 euasissem eternā. Retulit nobis
 idem altas aliud miracū. i quo
 adhuc amplius manifesta ē uir-
 tus cōfessionis. i hūc modū. **De**
 heretic apd cameracū p cādēs ferrū
 examinatis et cōbustis. cap. xvi.

In cameracho ciuitate epali infra
hoc quinquēniū. plures hētiā cōpre
hensi sunt. qui omēs timore mortis
suā pfidiam negauerūt. Missus est
ab epō clericus. qui negātes p can
dens ferri examinaret. aduſtos hē
ticos sententiaret. Examinati sūt
omnes et cōbusti. Qui cū traherēt
ad penā. unus ex eis uir nobilis
sanguine. reseruatur a clerico ad
uitam. si forte illū quoq̄modo redu
cere posset ad penitentiā. Cui sic
dixit. Homo nobilis es. misereor
tui et cōpacior anime tue. rogo
monedo ut ad huc de tanta pfidia
resipiscas. de errore ad ueritatē re
deas. ne p mortē temporalem. mortē
incurras eternā. Ad hec ille rēdit.
Expimento didici me errasse. si se
ra penitēcia mi pdesse posset. non
rennuerē cōfiteri. Cui cū ille diceret.
penitentiā uerā nūq̄m esse seram.
uocauit sacerdotē. Confessus ē ho
mo suū errorem ex toto corde deo pro
mittens. si uita concederet satisfac
tione. Ut autē pius dñs uim ostē
deret confessionis. mox ut penitēs
cepit pacā suā cōfiteri. cepit et ipā
cōbustura in manu cōfitentis pau
latim minui. Que in tantū eo al
piciente decreuit. in q̄ntū confessio
pfeat. Medietate cōfessionis pacta.
media pars plage ē sanata. Ut au
tem cōfessionē totā cōpleuit. i uir
tus ipā cōfessionis omne cōbustu
ram tam in dolore qm in colore de
leuit. et manus pristina sanitatē
recepit. Vocatus est uir a iudice
ad ignē. Ad quē clericus. Quare

eum uocatis. Ut ardeat inq̄. eo
qđ in examine cōbustus sit. Tunc
clericus ostendēs manū eius sanā
simā liberauit eū a penis. ceteris igne
cōsumptis. Hec cū audisset magister
conradus. respondit altari. Et ego
dictū uobis simile qđ ante paucos
annos apud argentinā recordor cō
tigisse. *De hētiā apud argentinā con
bustis quorū unū p cōfessionē libat. si p
militē decipit. inter incendio dāpnat.*

Decem hētiā in eadem. *rvij.*
ciuitate salz argentina q̄ et
Strazburgh cōprehensi sunt. Qui
cū negarent. p iudiciū candentis
ferri conuicti. sentētia incendiū sūt
dampnati. Die statuto cū ducerent
ad ignē. quidā ex comitantibz uni
illorū dicebat. Miser es dampnat.
age ul' nūc penitentiā. pacā tuā cō
fitando. ne post incendiā corpis q̄
monietanea sūt aiām tuā ignis ge
hennalis eternaliter cōburiat. Cui
cū ille diceret. cōsidero me quidē erras
se. sed timeo penitēciā tante neces
sitatis minus acceptā esse deo. Res
pondit. Ex corde tm cōfite. mise
ricors est deus. et penitentē suscipi
et. Multa res. Mox enī ut homo cō
fessus est pfidiam. manus eius ple
nam recepit sanitatē. Tardante eo
in cōfessione cū a iudice uocaretur
ad penā. cōfessor eius respondit. Nō
iustus est ut homo inocens dāpnet
iniuste. In cuius manu dū nullū
uestigiū cōbustionis repiret. di
missus est. Habetat idem homo ur
orem nō longe a ciuitate manētē.
horū que dicta sunt. prius ignarā.

Ad quam cum uenisset gaudens. dixit
semp benedictus deus qui me libera
uit hodie ab interitu corporis et anime
causam ei exponens: respondit illa.
Quod fecisti o miserrime. quid egisti?
Ite quod propter momentaneum dolorem
recessisti a fide tua sana et sancta.
Magis debueras si fieri posset cecius
corpus tuum incendiis subire: quam a
tam placata fide semel recedere. **S**: que non
seducit uox serpentina. **I**mmemor
ille beneficii diuinitus sibi collati. **I**
memor tam euidentis miraculi. con
silio uxoris accevit: et errorem pristinum
resumpsit. **D**eus uero non imem
mor uindictae: per tanta ingratitude
manum plagauit utriusque. **R**enoua
tum est incendiū in manu heretici: et
quia coniux auctrix extitit. resumpti
erroris. consors facta est rediuiui do
loris. **T**am uehementis erat incendiū
ut ossa manuum penetraret: et cum uti
non auderet clamoribus in uilla quos
uis extorsit doloris. fugerunt in nemus
uicini. illuc ut lupi ululantes. **A**d
uerbis imorer: **P**oditi sunt in ciui
tate reducti sunt: simulque in igne
conditi plene extincti missi: et in
cinere redacti. **M**o. **I**uste actum est cum
istis. **C**onfessione pura pugnares
merent uictoria. dampnandi indul
gentiam. **M**o. **D**e milite qui ob meritum
confessionis coram herico impatore triumphum

Tempore illo quo henricus imperator
qui nunc regnat nouissime intrauit
lombardiam: accusatus est apud eum
ab eisdem longobardis castellanis
quidam de rapinis. aliisque insolencijs

multis. **A** quibus etiam adductus est pugil
quidam fortissimus gigantee altitu
dinis. qui cum monomachia impeteret.
Nolens eis impator negare iusticiam
militem adesse precepit. **Q**ue cum gigas
ille ad duellum secundum ius ciuile citaretur.
frater eiusdem militis ad pedes impa
toris se prostrauit: et ut sibi per germanum
tenderet dilecto pugnare liceret
multis lacrimis obtinuit. **Q**ui cum se
prostrasset diligentissime per contritionem
confessionem. et orationem. omnem suam
spem in christo posuit: cui signaculum tamen
in ueste quasi in clipeo atque in manu
pugnaturus per munimentum arripuit.
Erat enim uir gracilis nec multum
fortis: cum cum occurrisset pugil. as
pectu horribilis alterum se exhibens go
liath: ictum tam ualide in clipeo eius
dedit ut tonitruum putaret. **M**iles
uero ictum ictum continuans antequam
manum retraheret. cum tanto nisu illum per
cussit: ut baculum lapsum leuare non pos
set. **D**einde crebris ictibus mactans
pugilem: per confessionis uirtutem ui
uit in superabilem. **Q**ui sicut michi
retulit henricus monachus noster
qui presens fuit. sicut los mugies: **I**
hec uerba praecepit. **N**e michi misero
quomodo tam turpiter confusus sum
ab hoc homunculo. **S**icque per fratris
humilem confessionem. homo morte
dignus euasit morte. adeptus est uic
toriam. **A**d autem dampnandis confessio
tribuat ueniam: presto est exemplum.
De fure qui colonie beneficio confessionis
circa illa mortem euasit. **xix. cap.**
Quamquam quando positus fui ad
litteras: fur quidam in cippo tenebatur.

ante portam martis colonie. **Q**uē
sacerdos quidā satis laudabilis uite
uoicē eustachius. eiusdē porte capellā
regens inuisit. cōfessionē audiuit.
et p elemosinas suas uisitauit. Et si
ait in retulit idē sacerdos sepe ei ex
industria mactabat aphū suū. in quo
pēbile consuevit. **V**idebant hoc hoī
nes. et mirabant. Et cū honor a sacerdo
te tali fure exhibitus. delatus fuisset
ad iudices. hominē innocentē putan
tes dimiserūt illum. **N**o. Quare nō
consecunt huiusmodi beneficia omnes
rei p cōfessionē. **N**on. Non expedit.
qā multis fieret occasio peccandi.
Vult deus aliqu huiusmodi miracula
fieri p cōfessionē exempli causa. ut
quantū anime cuius medicina ē uale
at p signa exteriora ostendat. Bene
uult ut reus post cōfessionē puniatur
in pñti ne eum in futuro puniat. q
nō punit bis in idipm. De hoc tibi
dicam manifestū exemplū. a quodā
ordinis nrī abbē michi relatum. **I**te
**de fure q ab epō leodi cōfessus ē ob uisum
psalmi. suam mortē accepit. xx.**
Ecclēsia leodiensis epē quidā fuit
uir religiosus ac timens deū. Die
quādā cū sederet in capella sua solus.
tempe quadragesimali. et psalteriū
lectitando uenisset ad illū locū psalmi.
c. v. sal. quis loquet potencias dñi.
auditas faciet omnes laudes eius.
ingressus quidā ex officio. orationē
eius interrupit dices. Dñe. quid
uultis de illo criminoso. ut fiat.
Epē misericordia motus. respondit. **P**ec
canti. ppter sacru tempus qdrage
sime. Recedente iudice ut reū dimit

teret. epē reflexit oculos ad psalmū
dimissū. statimq occurrit uersicls
beati qui custodiunt iudiciū et faciūt
iusticiā in omni tempe. **Q**ua uoce ter
ritus. ac diuino responso correptus
ess. et instructus sicut reuera fuit.
iudicē reuocauit dices. **D**iscute cau
sam hoīs diligēt. et iuste iudica il
lum. **S**icq ab uocē ppheticā. reus ui
ta priuatus est. **F**orte iste contritus de
cessit. et si supuixisset deterior factus
mortē inaurisset eternā. sicut supra
legitur de hērico strazburgēse p con
fessionē sanato et readi uo. **N**on.
Placet qd dicit. **N**on. Confessio sumū
remediū est impiis. etiā in mari
longe. **D**e pegrinis q ob pccā unius
hoīs i mari perierunt et d. pccā s. liban. rri.

Peregrini quidā sicut magister
iohēs xantensis ppo remauit
in suis stacionibz cruce pdicans. cū
tempe quodā transiret in succursū
terre scē. orta est eis in mari tēpestas
tam ualida. ut nauis ipā operiretur
fluctibz. fremebant uenti. exatabant
fluctus turbulenti. nutabant uiri
fortissimi. spēs omniū nautarū defe
at. **V**identes ante oculos mortē. cepe
runt singuli unusqscq sibi uicino
de pccis suis facē cōfessionē. **E**t mīto.
Nam ppter unius hominis peccata
dñs eandē exatauerat tēpestatē. **E**rat
enī in nauī illa homo quidā miseri
mus. hō fetidissim. cuius pccā fere
tam graua. tā turpia. tā horrenda.
tā inqūitate. qm in qualitate. ut nec
ipm mare pondus illor possit portare.
Cum natura eius sit eicere imundi
cias quaslibz corporales. quomō equa

nimirum sustinet tantas imundicias
 spirituales. id est peccata creatori suo contra-
 ria. Timens homo ille peccata uite sue
 simul et anime. et propter se omnes alios
 picitari considerans. surrexit et ait. Au-
 dite fratres audite. Si propter peccata tempestas
 hec orta est: ego occasio sum tanti
 periculi. **Rogo** ut audiat confessionem
 meam. Tacentibus omnibus cepit uoce
 ualida tantum uenenum peccatorum euomere.
 ut aures humane etiam horreret audire.
Mira clemencia dei. **Mox** ut massam
 iniquitatis per confessionem crearet. ma-
 re furens siluit: et facta est tranquillitas
 magna. ita ut omnes mirarentur.
Miris miranda succedunt. **Stati** ut
 nauis ad litus puenit: audita peccata
 deus de memorijs singulorum deleuit. **Bene**
 promisit ut quod dum erat in nauis
 conclusi confunderetur in aspectu illorum:
 et ne exeuntes forte eius peccata pala-
 rent. uel imperarent. induxit obliu-
 ionem eis. **Bene** retinuerunt se in mare
 fuisse picitatos: hominem aliquid fuisse
 confessum: sed quod dixisset prius ignorau-
 erunt. **Et** hoc ipsum didicit experimento.
Non ualde letificant ista. sed mirum
 uidetur quod ob unius hominis peccata dominus
 tanta turbauit multitudinem. **Non**
Legimus per inobedientiam ioue mare tur-
 bari. et nauitas picitatos: illoque erecto
 mox mare stetit a feruore suo. **Nam**
 sicut ob unius hominis peccatum aliquando
 dominus multitudinem temporaliter affligit:
 ita per unius iusti merita frequenter
 multis peccat. **De** hoc plurima habent
 exempla. **Non** scio nichil fieri sine
 iusto dei iudicio: sed summe iudice cle-
 mencie. quod homo sciens se esse impii

mortalibus periculis se audet committere.
Pro quibus nota est mediana confes-
 sionis. ne una die morari debeat im-
 peccatis: neque differre confessionem. nisi ne-
 cessitas excludat confessionem. **Audi** de
 hoc episcopi cuiusdam uerbum bonum. uerbum
 sanctum. uerbum memoria dignissimum.
De quodam episcopo anglie qui moriens
propter exemplum noluit scire. xxv.
Sicut didici a quodam allate
 nup in anglia episcopo quidam defunctus
 est. ordinis premonstratensis: uir bonus
 et magne religionis. **Hic** cum ageret
 in extremis. nec confessorem requireret:
 dixerunt ei clerici sui. Domine debilis es
 ualde: quare non facias confessionem
 uestram? **Respondit** episcopus. Non faciam.
Illis uerbum exhortationis repetentibus:
 adiecit. Putatis stolidi quod usque ad hanc
 horam distulerim confessionem meam.
Dixerunt ei iterum. Consilijs regis
 interesse solebatis. **Quibus** rursum
 respondit. Non aliter fui coram rege:
 quam episcopus coram pilato. **Hec** quidem dixit
 et fecit episcopus ille sanctis per exemplo: sci-
 ens scriptum. ante mortem confitere a
 mortuo quasi nichil perit. **Confiteletis**
 uiuens. uiuens et sanus confiteletis:
 et laudabis deum et glorificaberis in mi-
 serationibus illius. **Cottidie** solitus fu-
 it mundare conscientiam. nec deferre co-
 fessionem suam de die in diem sicut mul-
 ti faciunt. **Qui** etiam post mortem mira-
 culis clariuit. **Non** sicut colligo ex
 uerbis episcopi huius: non est peccatorum
 confessionem differre. **Non** Dilatio ista
 confessionis ad memoriam reuocat ca-
 sum quendam qui anno prius apud nos
 contigit. **De quodam monacho nostro qui**

monēs pmo plerū fecit. *cap. xxi.*

Quidam ex senioribz nris *xxiii.*
quē nolo noīare habebat hāc
consuetudinē sicut ceteri mlti sepius
renouare cōfessionē. ita ut abbas pu
taret qd gnalis esset eo qd a puericia
usq; ad senectutē pccā sua cōmemora
ret. Ante mortē suā p aliqd temp; debi
lis: subito defecit et obmutuit. Accur
rimus omēs: iungentes eū oleo scō.
Die ut puto sequenti. dñus abbas ue
nit: in cui aduentu dei misericōdia despa
ti lingua reserauit. et cepit cōfiteri
pccā quedā mortalia ante cōuersionē
cōmissa. que nūq; ei fuerat cōfessus. Ter
tius uero abbas requisit si umq; e
adem fuisset cōfessus pccā. Alijs inquit
abbatibz dixi ea: habuerat ante ipsū
tres alios. Et sicut retulit nobis ab
bas nŕ ppter hoc dñs qui magnos ei
labores respexit. os apuit: ut esset cō
fessio eius integra. *No.* Quid si alijs
abbatibz de quibzda pccis mortalibz
nouissime confessis abbi. simili modo
aliqua ex uerecundia subtraxerat?
Non. Sicut dixi in pmo caplo huius
distinctionis. sicut confessio debet esse
nuda et debita: ita debet esse integra
id est nō p plures cōfessores diuisa.
Quid pdest ut ait leda sup lucā. si to
ta ciuitas custodiat. et unū foramen
p qd hostes intrent relinquat? Audi
quid dicat osee pphā. de semiplene cō
fitentibz. Colligata est iniquitas effra
im: absconditū pccm eius: dolores
parturiētis uenient ei. Spero enī a
licui abbati integrā fecisse cōfessionē:
quia uir erat prudens. et multas in
illo uidimus uirtutes. *No.* Si pcca

ret cōfiteus cū confessore: posset ei
fructuose eadē cōfiteri pccā. *No.*
Talis cōfessio nulla ē. qz nulla ibi e
rubescēcia: neq; aliq; ibi denudantur
pccā. Dicam t p exemplo et ad solu
tionē tue interrogatōis quedā misera
bilem casū qui ante paucos annos
contigit: quē dñus abbas cōfiteri
omnibz abbi in gnali caplo loco ser
monis recitauit: monens ut singli
cum suis monachis ad cautelam re
ferrent. *de cōfessore qd cū adolecente p
cauit t p mortē ad cōfessionē eūdem*
In quodā inqt hortabatur. *cap. xxiii.*
monasterio sacerdos quidā nup defūc
tus est cui abbas suus ob meritū uite
inuixerat quatenū fratŕū suor cōfessi
ones audiret. Nōmē uō domus siue
psone subtraxit. Erat in eadē domo
adolescens quidā qui ad eū cōfitebdi
causa frequēt uenit: cū quo dñs ab
lo instigante et humana fragilitate
cōsentiente. idem cōfessor semel tñmo
peccauit. Statim ore petrato. cepit
dolere et flere. amarissimē. dicebatq;
iuueni. Male fecimus: Alijs hoc pec
catū cōfiteri ob uerecundiā nō pos
sumus: si consulo ut tu in cōfitearis
et ego tibi. alterq; ab altero suscipi
at penitentiā. Quid plura? Placuit
iuueni cōsiliū: cōfessi sūt pccm inui
cem: et tam duram unus ab altero
suscepit penitentiā. qualē nec abbas
siue aliquis cōfessor illis iniunxisset.
Paruo post temp; sacerdos idem i
firmatus ē usq; ad mortē: et cū iam
in extremis ageret. et ad exitū festi
naret: timore gehenne pccm ut cū
q; dixit: psonā uero pccā cōsortē nō

expressit. Defuncto eo altas uehementer doluit. qđ scire n̄ potuit cū quo peccasset. **A**it tamē intra se. **A**d cōfessionē tibi ueniet. qđq̄s est ille. **I**nterim mortuus clara die apparuit adolescenti cū esset solus. facie lurida et ueste trita. **A**utē ut ille uidit mortuū agnouit. timuit et exhorruit. **C**ui mortuus. **S**ta ne timeas. qđ ppter te ueni. ut indicē tibi de statu meo. **C**ōfortatus iuuenis iūbis eius et aiātus. cū interrogaret unde ueniret. uel qđ q̄reret. respondit ille. **I**n maximis penis sum ppter illud tantū qđ tecū cōmisi peccatū. ignea enī cathena genitalia mea constringit. qua suspensus torquor. **C**onfessio illa quā fecimus inuicem nichil in p̄fuit. qđ nulla fuit. **E**t nisi in extremis quoq̄mō peccatū expressissem. eternalit̄ dampnatus fuisset. **C**ui cū iuuenis dixisset. est aliqd qđ uobis possit p̄desse. respondit ille. **S**i tu pure et plene cōfessus fueris peccatū tuū. multū michi p̄derit. **S**i autē. eterna te pena suscipiet. **S**ic qđ disparuit. **T**ertius iuuenis recenti uisione. cū facē uellet cōfessionē nec posset ppter altas absentiā interim distulit. **I**ntercedente uō temporis dilacione. timor conceptus cepit tepescē. et uicundia crescere. intantū qđ est erubescēcia uictus. ut cū altas uenisset nichil ei cōfiteretur. **A**ltas uero nōimemor culpe sibi cōfesse. cū ad cōfessionē nō ueniret quē cotidie expectauit. cogitauit diligentissimē. qualiter male latente salubrit̄ deprehenderet. **P**recepit toti cōuentui sacerdotibz. et ordinis inferioris. sanis. infirmis. ut omnes nescio in qua sollep

nitate ad maius altare cōmunicaret. **I**ustum est ei qđ nequaquā audet accedere. reus de culpa illa. **S**edensq̄ cōt̄ altare. respexit ad ora singlorū. **A**dolēscēs uero hoc ppter se fām putans. et si se subiret notari timens. cū ceteris accessit. **Q**ui cū p̄inquass̄ altari. tātus eum horror in uasit. tantus timor pulsit. ut et p̄suptuosus uetaret p̄cedē. et oaus cōpelleret redire. **I**ueniensq̄ ad altare. fecit ei signū cōfessionis. **Q**ui gaudēs et exultans. dicebat intra se. **E**ya. cepimus lestram certe. iuenim̄ p̄dam. iste enim est. **E**t surgens. intrauit cū eo ad caplū. **C**ui p̄dibz iuuenis p̄strat. fecit de peccatō cōfessionē. retulit uisionem. suscepit penitentiā. **S**icq̄ p̄ prudēciam media denudatū ac sanatū ē uulnus scoldi egroti. **H**ec nobis retulit dōnus genardus. altas n̄ rediēs de caplo generali. **N**o. **M**agnū donū dei est. qđ sic mortui uiuos hortant ad cōfessionē. **N**o. **T**antū bonū ē cōfessio. ut etiā eo utant̄ sp̄s mortuorū. **S**epius p̄cepi mortuos uiuis apparuisse i sompnis. et ob que peccatā detinerentur in penis cōfessos fuisse. et quibz lenificiis liberari posset ueracit̄ indicasse. **Q**đ postea ueracibz signis p̄latū est. **S**imili enī similia congaudent. quia corpus dormientis modicū distat a mortuo. et dum homo exterior quiescit. interior sepe efficacius uigilat. **N**o. semp sompnia sūt uana. s̄ nō nūq̄ reuelacōnes diuine. sicut habes de ioseph patriarcha. de daniēle. de ioseph sponso scē marie. et de tribz magis. **N**o. **U**ellem in aliquo demonstrari exemplo. qđ sp̄s mortuorū spiritibz

confiteant uiuorū. **Mon.** De nouino
q̄ abbi confessus ē i sopnis. capl. xxv.

Puenis quidā in quadā domo ordinis
nostri susceptus est in nouiciū. Modi-
cum elapso tempore idē nouicius quāt
infirmat. ad extrema puenit. Nondū
enī scdm̄ cōsuetudinē ordinis. cōfessi-
onē generalē fecerat abbi. q̄a absens
erat. Quē cū expectaret cū desiderio mig-
no. et ille nō ueniret. cōfessus est p̄ori
quecūq̄ cōmiserat. Sicq̄ ante abbi
aduentū. diem clausit extremū. Eadē
nocte cū abbas in quadā sua grangia
dormiret. et de obitu nouicij nichil
p̄orsus sciret. ante lectū abbi defuncti
sp̄s se inclinavit. et ut suā dignaret
audire cōfessionē humilit̄ supplicauit.
Abbas iste esse dicitur sc̄is hugo abba
bone uallis. qui iam incipit claresce-
miraculis. Respondente eo nouicio.
libent̄ te audiam. ille om̄ia p̄cc̄a sua
cōfessus est ei. eo ordine et modo q̄ cō-
fessus fuerat p̄ori. Cuius cōtricio tan-
ta fuit. ut etiam lacrimae ex oculis no-
uicij se inclinantis et cōfitentis. cadē
uiderent̄ sup̄ pectus abbi. Cōfessioē
cōpleta. hec uerba ptulit. Modo inq̄
pater cū benedictione tua uado. quia
saluari nō potui. nisi fecisse tibi cō-
fessionē meā. Id qd̄ uerbū abbas eu-
gilans. expuri uolens utrū uisio eēt
uera. ul' sicut sepe euenit fantastica.
cūcullam arca pectus suū palpaui.
quā totā inuenit madidā. lacrimarū
q̄ stilladijs resp̄sam. Tūc satis am-
rans cū domū redisset. et p̄ori sopnū
recitasset. respondit ille. Vera fuit
uisio. et uerissima cōfessio. **Mo.** Qd̄
est qd̄ nouicius dixit se nō posse libe-

rari sine tali cōfessione. cū cōfessioē
debitā nō exclusit cōtemptus. s̄ ne-
cessitas. Si contritus decessit. iā de
saluandis erat. sin autē nil ei p̄ mor-
tem cōfessio p̄fuit. quia a mortuo
q̄si nō sit p̄r̄it cōfessio. **Mo.** Puto qd̄
deus tū uerbis ul' actis eius uoluit
ostendē quantū ei placeat debita cōfel-
sio. id est illa que fit p̄p̄o plato. Qd̄
autē ait nō potui saluari. sic dictū i-
telligo. id est tam cito. de purgatorio
sicut modo literari. De huiusmodi lo-
cutionibz mortuorū cū uiuis. satis audi-
es in duodecima distinctione. Nec te
moueat qd̄ sp̄s hoīm electorū dixi con-
fessos fuisse. p̄cc̄a sua post mortē. cū
etiā cōfessione criminū suorū. uis fuit
se maligni sp̄s memorentur. **Hou.**
Corū confessionē audire delector. **Mo.**
Qd̄ dicturus sum nō legi. s̄ a uiris re-
ligiosis audiri. **De cōfessione cuiusdā**
Sacerdos **denonis. capl. xxvi.**
quidā cum tempore q̄dragesima
li in ecclesia sua sederet. et sibi cōmis-
sorū cōfessiones audiret. alijs rece-
dentibz. atq̄ alijs accedentibz int̄ ex-
pectantes quidam stabat. quantū ad
apparenciā corp̄ uiuentis et robusti.
confitendi tempus expectans. Om̄i-
bus expeditis. ip̄e nouissimus accessit.
corā sacerdote genua flexit. et ad con-
fessionē os aperuit. Qui tanta et tā
enormia cōfessus est crimina. tam
multa homicidia. furta blasphemias.
piuria. discordie seminaria. et
alia hys similia. quorū se auctorem.
incentorem. siue suggestorem esse di-
cebat. ut sacerdos tam horrore qm̄
tedio grauatus. diceret ad illū. Si mil

le esses amor. nimis essi tam grua et
tam multa te comisisse peccata. Ad quod
uerbum ille respondit. Amplius sum quam
mille annorum. Tunc amplius territus
sacerdos. ait. Quis ergo es? Respondit
ille. Demon ego sum. unus ex hijs qui
cum lucifero ceciderunt. Peccata mea ex mi-
nima parte confessus sum tibi. si uelles au-
dire residua que sunt innumerabilia pa-
tis essem tibi confitens. Sciens sacerdos di-
abolici peccati fore insanabile. dixit. Ad
tibi commune cum confessione o dyable.
Respondit demon. Stabam ex opposito
tui. iudices peccatores ad te accede. et iusto
redire. auscultas ualde diligenter. quod il-
li dixerint. quod uel eis responsu sit a te.
et quod post grua peccata promissa sit eis in
dulgencia. uitaeque eterna. Ego uero de-
sperans consequi. ueni tibi peccata mea
confiteri. Sacerdos uero exemplo sancti
martini dyabolo fiducialiter respondit.
Si uolueris uti consilio meo. et age pe-
nitentiam de peccatis tuis pure sicut hijs
quos hinc exire uidisti. simile indul-
gentiam consequeris. Respondit demon.
Si tollerabilem mihi iniuxeris satisfacti-
onem. parebo tibi. Ego inquit ualde modi-
cam. et minorem hijs qui ante te confessi
sunt. tibi iniugam penitentiam. Uade et
tribus uicibus in die iacta te in terram. sicut
patrius dicas. Domine deus creator meus
peccavi tibi. ignosce mihi. Hoc solummodo
sit penitentia tua. Cumque dyaboli diceret
non possui hoc facere. nimis est mihi graue.
respondit sacerdos. Quare in tam mo-
dico grauaris. Non possui inquit me in
tantum humiliare ei. Aliud quiddam iniux-
eris. uilens suscipiam. Tunc indigna-
tus sacerdos. subiunxit. O dyabolus. si

tanta est cordis tui superbia. ut nec ue-
lis nec possis te in tam modico humilia-
re creatori tuo. recede a me. quia neque hinc
neque in futuro. misericordiam ab illo con-
sequeris. Ad quam uocem mox ille eua-
nit. **Ad.** Mirum quod sic se superbus ille
spem humiliare potuit homini. et non cre-
atori. **Ad.** Hoc est quod dauid deo dicit.
Superbia eorum. id est demonum qui te ode-
runt ascendit semper. Unde statim in se-
quenti psalmo subditur. Confitebimur
tibi deus. confitebimur tibi. Quasi dicit. Non
homines confitebimur tibi corde. confitebi-
mur et ore. demones uero impenitentes sunt.
Ad. Cum peccator habeat os et linguam ad
loquendum. sufficiat ei si peccata sua scripto
confiteatur. **De eo quod non sufficiat scribere**

Confiteri nisi in ueritate. ca. xxviii.
Non uidetur sufficere. quia ore confes-
sio fit ad salutem. Qui si semel peccata sua
confessus ore fuerit. postea scripto se am-
plius confundere poterit. sicut penitentes.
et sicut sanctus augustinus fecisse legitur.
in libro confessionum. Scolaaris parientis
de quo superius est distinctio secunda. capitulo
decimo. quia propter nimiam compunctionem
loqui non poterat. defectum illum scripto sup-
pleuit. **Ad.** Quid est ergo quod in uita
sancti iohannis eleymon legitur mulier quam
peccata sua scripsisse. et sigillata eadem scri-
ptura tradidisse. et sine oris confessione quam
sola prohibuit ueracundia indulgentiam fu-
isse consecutam. **Ad.** Simile aliud legi-
tur de karolo imperatore. in uita sancti egi-
dij. si miracula non sunt in exemplum
trahenda. Hoc etiam scias. quod humi-
di scripture. auctoritate non sunt. **Ad.**
Iterum quero si confitens confessori pre-
debeat personam cum qua peccauit. **Ad.**

Nequaquam: quia penitentialis hoc prohibet.

Non. Quare prohibet? **Mo.** propter multa mala que inde euenire possent. Talis forte esset confessor qui personam peccatricis etiam per penitentiam iustificatam despiceret: uel aliquis propter illius inconstanciam temptationes incurreret. **Et confitenti non liceat per personam peccatricis forte** ex. de clero et

Adolescens **simoniah. cap. xxviii** quidam infirmus cum audita suo canonico nondum sacerdoti compellente necessitate confessus fuisset: quod a quadam illecebratus simoniali osculatus fuisset eam: interrogatus est si rem haberet cum illa. Respondente eo non: sed illa litent uidisset: satis me uerbis inuitans ad comixtionem. quam etiam personam exprimes: confessor eandem personam ab illo tempore in corde suo desuperit: nec potuit eam tantum diligere: et uenari ut ante. Sunt ibi adhuc alia pericula. Talem posset confitens per personam: ut inter ipsum et confessorem odium perpetuum nasceretur. **Non.** Uerbi causa. **Mo.**

Si diceret confitens: domine ego peccavi cum sorore: filia: uel concubina uera: puto uir posse fieri: quin ille turbaretur. **Non.** De hoc michi dicas exemplum. **de clero susa**

ne q. confessus: sacerdos se peccasse cum co
Sacerdos quidam **cubina sua. xxx.** in susanna habuit concubinam: quam adulescentes quidam concupiscentes cum eadem peccauerunt. In quadragesima uero ad eundem sacerdotem ueniens: confessus est peccatum simul et personam. Quod cum audisset sacerdos turbatus est ualde: et ab illius amore abstrahere uolens: durius arguit: peccatum aggrauauit: penitentiamque duram nimis iniunxit. **Hanc** cor iste sine periculo non fuit. Unde inec

ao tam aspera: penitentia tam dura: non exprobalata persona. Hec in retulit theodericus susacensis monachus noster: qui utriusque nouit sacerdotem uidelicet et adulescentem. Non ergo peccator debet confiteri personam peccati consortem: cum tamen ea que peccatum aggrauant confiteri teneat. **Non.**

Uellem instrui quomodo dicere deberet. Mo. Quomodi forma posset seruare. Domine ego peccavi cum legitima concubina: filia: uel sorore: quidam cognati: affinis: amica: uel inimica mei: solis peccatis meis exigentibus: siue ab illa inductus: et in hunc modum de ceteris peccatis siue carnalia sunt: siue spiritualia. In hunc modum et femina dicat. Quodam tamen peccato sic committuntur ut uir exprimi ualeant: nisi confessor personam intelligat. **Non** inde multum curandum est. **Mo.** Ad si duo contra suum platum conspiraret: et unus illorum penitentia ductus: peccatum suum eidem plato confiteretur: debet alium peccatum non. **Mo.** Uideo ex omni parte periculum.

Si non peccet persona: platus periculi posset: si uero peccet: forte perpetuum odium illi: aduersus conspiratorem suscitaret. Audi exemplum ad cautelam satis necessarium. **de abbatibus q. psecutus: monachus eo q. et hoc intellexit: cuiusdam illi sacre**

Allas quidam de **sua uicia. ca. xxx.** claustro in bene noto de quodam uicio notatus fuit. Periculosa monachi sui confessionem: cum intellexisset hoc aliquem quendam scire: diabolo instigante cepit eum occulte persequi: timens ab eo in iustitacione accusari. Et cum illum mittere uellet ad quadam domum remotam: nescio quid pretendens occasionis: ille bene considerans causam persequutionis: respondit allati.

Donec domū meā nō demerui: si uul-
tis me mittere ad matrem nrām ibo: sū
autē uisitatoe hic expectabo. Bene
sciebat quia eū illuc non mitteret: ne
forte detegeret de quo timebat. Hec in-
relata sunt a quodā seniore domū illi.
in qua cōtigerūt. Si alias iste tā dure
psecutus ē hominē innocentē: quom-
psequi habet cōspiratoe. Cernis quā-
ter uterq; pichatus sit: Abbas pseq-
do: monachus gūissimis tēptacōibz
laborando. **No** Licet in aliquo casu cō-
fidenti psonā pde alterius. **No** De
hoc a me requisitus magr herman-
decanus bōnen sis. uir literature mag-
ne: respondit. Si talis psona fuerit.
de qua constet confitēti qd pccm cōmu-
ne confitī noluit: bene eam pde delet.
ne tacendo pereat. De hoc michi retu-
lit exemplū satis utile. **Q**uicquid in
alio casu. **Q**uicquid pde psonā alii. **ex**
Qum esse de adulterio. ca. xxi
inquit plebanus apd scm pūm
martinū in colonia: quidam ex pro-
chianis meis uir honestus. cū die qdā
cūm dā cōcuius et amica sui domū so-
lus intrasset. et uxorē illius solā in-
gradibz solarij reperisset: amplexibz
atq; osculis ipius ad libidinē inflāma-
tus. cū ea contra ppositū preceperat. **No**
ad me qsi hausto ueneno cur: es. de
fonte cōfessionis bib: it: uenenu ex-
puit: penitēciā suscepit: et adiecit.
Dne ego psonā uobis expmā: feina
turpis est: et multos corrūpit: et cer-
tum in est. quia pccm illud minime
cōfiteor. **T**empe uero quadagesime.
ueniens illa magis ex cōsuetudine.
qm ex aliqua cōtriciōe. pccā quedā

minima ac cotidiana in cōfiteor: ad
ulteriū q; omīno subitices. **E**go nō ī
memor pccā in cōfessi. cū nollem eā cō-
funde. neq; cōfiteor pde. **D**ixi. **D**onna
ite modo et cras reuertamini: interim q;
dicite tres orōnes dñicas. qten deus
illūiare dignet cor urm. ut digne ac
plene confitī possitis pccā uestra. **I**lla
uadens et in crastino rediens. nil adie-
cit. s; tñ pccā pū cōfessa replicauit.
Quā cū scō iussisset abire easde orōes
quas pū repetē: illa nō sine suspiciō-
ne discessit: et sequēti die reūsa. Audi-
ente quodā clerico cognato suo quē
secū adduxerat. in hec uerba pūpū.
Ecce dñs iste me digito demonstrans.
adulteria in ipōit: ego dñō epō cōm-
rar de illo. **C**umq; iūbis illius satis et
sem iūriatus nec tamē motus. solū
solū cū multa modestia dixi. **B**ona
domina qre pccā uestra absconditis. et
quare negatis qd modo dicatis. nūq;
nō cōmisistis adulteriū in tali loco.
et cū tali uiro. **I**lla intelligens crīmē
me nō latē. tandē ad se reuersa. satis
humiliter respondit. **D**ne uerū est
ego cū tali uiro adulteriū cōmisi: p-
ta sum cōfiteri. pata penitēciā susci-
pe: et de ceto caste uiuē. **S**icq; factū ē
ut que peccatrix uenerat. plebanus in-
dustria iustificata rediret. **S**i nō fuisset
a cōfidenti pccā: forte nō esset iustifi-
cata. **No** **S**i nō licet cōfidenti psonā
pccā cōfiteor nisi in tali ul' cōsimili ca-
su pde: quid sentis de cōfessore. **L**icet
illi in aliquo casu pccā cōfiteor. siue
psonas ipas cōfiteor. pccā. **Mon**
Pecata quidē cōfiteor in multis
casibz pde pccā. tacitis psonis: ipas

uero personas pde non debet. nisi i uno
casu que infra hoc quinquenium dñs In
nocentius pp. tali modo determinauit.

**De mōcho q sine ordinibz celebravit. et
qđ ex sententia Innocēti pp licet confes
si talem pde si noluit cōfiteri. Cap. xxxij.**

In domo quadā ordīs asteriēsis. mōch
quidā sine ordinibz celebravit. Hoc cū
die quadā allati suo retulisset i cōfessioe
nec tamē cessare uellet a tanta p̄sūpa
one. allas dolens ac lacrimās ut a bla
phemia tam magna desisteret miserū ro
gavit. monuit et p̄cepit. s; nō p̄fecit.
Ille uero timens notari si cessaret. cele
bravit ut p̄us. In sequenti caplo gñali
allas idē p̄posuit casum eundē. interro
gans qđ faciendū foret cōfessori. si forte
tale quid in aliq̄ domo emerget. Cūq;
dñus asteriēsis siue ceti allēs sup h
nichil auderent diffinire. casū scripse
runt Innocēto pape. Qui cōuocans
cardinales uirosq; litteratos casū eis
p̄posuit. et quid de hoc sentiret a singu
lis requisivit. Omnibz pene in hoc cō
sentientibz qđ cōfessio nō esset p̄denda.
respondit. Ego dico responsione i tū
articulo esse p̄dendā. quia talis cōfes
sio nō est cōfessio s; blasphemia. nec
debet cōfessor tantā insanīā celare.
p̄ quā p̄uiliū in cūle porit toti ecclesie.
Et placuit sentētia omibz. Scripsitq;
sequenti caplo qđ a se fuerat determinatū.
et a cardinalibz applatū. Nec deles
dubitāe quin cōfessores multū torā
antur. cū tale quid audierit. qđ soli
portare nō possunt.

**De mōcho q sine or
dinibz celebravit et qđ ex sententia Innocēti pp
licet cōfiteri. Cap. xxxij.**

Non est diu licet cōfiteri p̄de. xxxij.
qđ mōchus quidam p̄m gra

uissimū cōfessus est p̄m suo. sed au
fuit genis idem p̄m ignoro. Quē cū
prior scdm cōsuetudinē remittē uellet.
ad allēm. nō acquieuit. Prior uero cū
pondus auditū p̄m solus portare neq;
ret. et mōchus eius cōsilio minus ac
quiescēt. ex nimia animi mestitia cor
pe talescē cepit. Intelligēs hoc p̄ spm
sanctū. frater symon de alna cōuulsi
lene michi notus. dixit priori. Dñe
quid haretis. ut qđ sic marcessitis.
Respondente illo tristis sum. ait symon.
Nolite turbari. Causam tristitię urē
lene noui. in breui dñs uos consola
bitur. Accedensq; ad mōchū dixit. Qre
nō confiteris p̄m tuū. allati tuo.
Deus michi reuelauit illud. et si nō
fueris cōfessus debito mō. ego te p̄dā.
Ille cōuulsi scitātē nō ignorans. mā
gis ex timore quā ex deuotione p̄m
allati cōfessus ē. et prior ab angustia
liberatus est. **Mo** Uidet in uir iste
spm hālē p̄phēcie. **Mo** Reuera spm
hālet p̄phēcie. si tamen ad huc uiuit.
sicut ex cōsequentibz cognoscēs.

Notarius quidā romane curie
cū eundē fratē symonē ex mi
torum relacōne didicisset spm hālē
p̄phēcie. desiderio uidendi eū. ab urbe
uenit in alna monasteriū. uolens
illo p̄nte p̄m suā cōfiteri. sperās ab
eo corrigi si aliqd omittēt animari
si minus plene dicēt. Quē cū nō in
uenisset in allacia. ductus est in gram
gram eiusdē cenobij. in qua ille ma
gister erat. Quē mox ut frāt symon
resperit. causā aduentus eius intel
lexit et ait. Dñe expectare me hic. e
go enī illo p̄negocio domus mee ad

talem locū. et cū rediero patus uobis
 ero ad omnē uestram uoluntatē. Iuit
 et rediit. et cū a clerici ore didicisset. qd
 tamen nō ignorauit. misit ad mōste-
 riu. petens sibi tūsmū cōfessorē discē-
 tum. Cui cū p̄sente cōuerso idē cleric⁹
 p̄cā sua satis deuote cōfiter. et in diui-
 sis locis aliqua p̄ obliuionē tūsiliret.
 quedā etiā p̄pter erubescētiā minus in-
 tegralit̄ cū suis circūstancijs exp̄met.
 interrūpens eius cōfessionē. iā dictus
 symon ait. **Quare** hec et hec p̄cā sub-
 ticeas. **Ista** in tali etate cōmisistis. et
 illa et illa tali in loco ex leuitate. nō
 nulla ex necessitate fecistis. ubiq; eū
 corrigens ita ut ualde miraret. et cū
 regina austri media p̄te gr̄e eius nō
 audisse fatetur. Rediens uero ad uir-
 tē cū gaudio magno p̄ totā curiā i tan-
 tū p̄phiam suū magnificauit. ut dñs
 papa Innocēcius ad cōaliū suū gñale
 illum uocaret. uocatiq; de plurib;
 interrogaret. a quo tam ip̄e quā ceteri
 cardinales didicerūt exp̄meto. qd
 spū polleret p̄phico. **Hec** in retulit
 memorie waltherus de birlach. mō-
 chus in hēmenrode. qui ei familiaris-
 simus fuit. et plura de illo recitare cō-
 sueuit. **Item** **A**lio tempe uidens
 quandā mulierculā peccatricē. horta-
 batur eā ad cōfessionem. dicens. Con-
 fite me audiente. **Ad** cū fecisset. nō si-
 nebat eā aliqd p̄ obliuionē siue peru-
 tescentiā sup̄mē. ubiq; eius corrigēs
 cōfessionē. sicut sup̄dcm̄ est de clerico
 romano. ac si illā peccasse uidisset. **No**
Cōsidero in isto uiro quēdam spiritū
 helyseri. qui corpore absens. et spū p̄sens.
 peccantē ierī corripuit. **Mo** **Nō** aliū

sp̄c opat̄ iniustis uetis testamētū. atq;
 aliis in sc̄is gr̄e. si idē diuidens singulis
 put uult. **No** **S**i nosti ad huc aliqua
 de hoc cōuerso. p̄cor ut edisseras michi.
 quia magis uidet̄ miraculosū occultā
 cordiū nosse. et cogitationū secreta re-
 uelare. qm̄ mortuos suscitare. **Mon**
Uerū quidē dias. quia scire interiora
 hoīs. solius dei est. **Unde** apls. Qs̄ scit
 hominū que sūt hoīs. nisi sp̄c hoīs
 qui in xp̄o est. **Solus** hic excluditur
 sp̄c diuinus. qui ubiq; est et implet
 omnia. et cui ipse uoluerit reuelare.
Tempe illo quo dñs Conradus nūc
 ep̄c portuēsis cardinalis. nouicius fu-
 it in uilario. cōtingit frēm symonē cū
 walthero mōcho nūc altē uilariense.
 et alijs quibusdā mōchis atq; cōuersis
 ordiis nri in quadā ecclā seclari missā
 audire. **Infra** canonē uero eiusdē mis-
 se. uidit idem symon sp̄m iā dñi Conra-
 di corpore satis a se remoti corā se stare.
 et coronā aureā in capite gestare. **U**-
 dit et cogitationes cordis eius in q̄b;
 tunc uersabat̄ in uilario. **Finita** mis-
 sa. secrete locutus ē walthero dicens.
Cū uideritis dñm conradū nouiciū
 uilgriensē. dicite ei ut caueat sibi. qd
 huiusmodi tēptaciones patietur hoc an-
 no. **Tales** enī cogitationes talesq; ordi-
 nes iam habuit in missa. et scatis qd
 magna p̄sona erit in ordine. **Postea**
 cū idem waltherus uidisset nouiciū ce-
 pit p̄ambages illū iterrogare. qd infra
 missas soleret orare. qd uel cogitare.
Respondente illo sic et sic orare cōsueui.
 adiecit. **Rogo** etiā ut dicatis mī q̄ sūt
 oratio. q̄lusue cogitatio uirā. die illa do-
 minica infra missam. **Cui** cū diceret

nouicius. cur tā diligēt iūestigatis
 de cogitacōibz meis. respondit. Diate
 mī qd quero. et ego uobis postea cau-
 sam exponā. Tunc reatīs ei nouiciū
 p ordinem qd orauit ul' qd cogitauit
 infra missā illā in magnū eū uertit stu-
 porē. qz nec in uno uerbo discrepauit
 a uerbis fr̄is symonis. **M**ox ei insinu-
 ans. qd de illo uidit. siml' et modū tēp-
 tationis. monuit ut cautus esset. ne
 forte sub specie boni a diabolo deciperet.
Apra res. Cū satis idem nouicius amo-
 nitus sacris p̄munit' esset. nō tamen
 euadē potuit tēptationē p̄dām. quin
 satis ab illa anno eodē ueraret. Quā
 sublimis p̄sona fr̄is sit postea nō solū
 in ordine. s; et in ecclia. nouimus oēs.
Primo prior fr̄is est i uilario. et deinde
 ibidem electus ē in albatē. postea in
 albatē clauualis. deinde p̄motus in
 altem cisterciensē. Nec in illo gradu
 stare potuit. s; a dño honorio papa
 uocatus est in cardinalem. **Q**uod ad
 huc de illo futurū sit ignoram. **I**tem
Die quadā cū idē symon in choro
 uilariēsi staret int' cetos conuīsos. cō-
 uersus quidā euirgildus noīe. fr̄ar'
 carnalis sē memorie ulrici eiusdem
 domus mōcho. ex opposito eius stans.
 cepit in eo scandalizari et dicē i corde
 suo. Non uidetur mī talis ēē conuīsus.
 iste sicut ab omibz p̄dicat'. nec ea
 que dicit spū p̄dicē p̄phico. s; tm̄ cōui-
 nendo. et cepit eū despice. **M**ox finita
 hora. assumpto ulrico mōcho. cepit ei
 p ordinē replicare. que ille tractauat.
 in corde suo dicēs. Monete fr̄em ur̄m.
 ne de cetō tam insipient' grām dei in
 alijs iudicet. ne forte ex hoc iudiciā

sena ar. **Q**uod cū fecisset. expauit euir-
 gi idus. discēs expimēto qd alijs nar-
 rantibz credē nō potuit de illo. **N**on
 autē que dca sunt. testis ē domus wal-
 therus altas uilariēsis. cui' supius
 feci menaōne. a cui' ea ore audiui.

No stupenda sunt que dicis. **M**on

Quod elapsi sūt anni q̄tuor. qd dō-
 nus symon altas fomacēsis. tūc p̄or
 ibidē. locū nr̄m uisitās. eundē uene-
 rabilē conuīsu secū duxit. nec tamē
 ut estimo. ip̄o conuīso p̄tete. qm̄ diu
 apud nos fuit. q̄s esset dicē noluit.

Cui quedā secreta ap̄d nos correcti-
 one digna. diuinitus sunt reuelata.
 que recedēs ipse. quidā senior mōch'
 indicauit. et ip̄e nobis. q̄ postea uā

esse cōperimus. **I**tem **E**odē tempe
 ueniens coloniā. cū in monasterio
 scē dei genitricis marie. ad oracōē
 staret. sororesq; psallē audiret. i ge-
 miscens ait. **H**eu qd in omni colle-
 gio har' sāmonialiū. nec una ē de

adultis. que caritatē habeat. id est
 que sit sine peccō mortali. **H**oc cum
 posse nosse p spm̄ p̄sēntie. nō solū
 ex p̄cedentibz. s; et ex subsequētibz

cognoscēs. **I**tem **D**escendēs cū p̄dca

symone p̄ore. fr̄ater symon ad p̄te

inferiores. simul uenerūt ad dōmnā

metaldā de smithusū. matronā ual-

de honestā ac deuotā. que diu illū

desiderauat uidere. eo qd multa au-

disset de eo. **S**edensq; iuxta eā. p int'

pretem cogitacōes cordis eius ei

reuelauit. ita ut plurimū intrare

tur tantā in homine grām. **H**ec ab

eiusdē matrone ore audiui. **H**ere

inq̄r dñe. ip̄e michi dixit q̄cūq; cogi-

tauri.

Anno p̄rito cū dñs engilbertus archieps colonieſis. decanū hermānū et godeſchalai eius cōcanonicū dixerisset ad curiā romanā p̄absoluāōe crucis. et inuenisset eundē symonē in quadā grangiā ſaſcitati ſūt ab eo de p̄ceſſu negotij. Sicut eis eueit. ita de eis p̄phauit. Huncq̄ inq̄t ep̄i. parū in curia p̄ficiē. mōchus uero bene negotiū ſuū exp̄dier. Utrūq̄ rei exitus cōplauit. Nā illi in p̄ſco negotio reuerſi ſūt. mōchus uero n̄r. quē cū eis miſim. ibi obtinuit qd uoluit. Sūt alia multa et magna conuſi hui⁹ opa. que ad meā nōticiā nō p̄uenerūt. Ex quibz tamē quedā audiui. q̄ ſcribē nolui. eo qd̄ relata minus bene retinueri. Sanc̄ aus duri etiā uera ſubticē. quā falſa ſcribē. **No** Miror ſi uir talis ac tantus. aliquas p̄tulit tēptaciones. **Mo.** Sicut audiui a quodā ei⁹ familiare. ita eū uerabat. et forte eū ad huc uerare nō ceſſat ſp̄c fornicacōis per incentiua carnis. ut dicē poſſit cū aplō. Ne magnitudo reuelacionū extollat me. datus ē m̄ ſtimulus carnis mee angelus ſathane. q̄ me colaphizet. Dicit tamen adhuc corpe eſſe uirgo. A puericia eū i alna nutritus eſt. p̄cora ei⁹ n̄oſteri p̄auit. Deinde ſc̄is conuerſus. Ideo p̄fecit ut cūda gūgie magiſter eſſi ceretur. Qui bene ac fidelit̄ aminuſ trans exteriora. ſicut bonus ac fidelis diſp̄ſator. dona meruit interiora. **No** Utinā haberent om̄es cōfeſſores. conuerſi hui⁹ ſp̄m. q̄a tūc cōfiteſcentes nullū eis ſine p̄eruleſcenciā. ſine p̄

ignoranciā. poſſet ſubtrahē p̄c̄m. **Mo.** Licet multis cōfeſſoribz deſit ſp̄c p̄phetie. in eſt tamē pluribz ſp̄c ſapiencie. atq̄ prudēcie. p̄ quē deſc̄is ille ſuppleatur. **Non** Dic queſo p̄deſt aliqd̄ p̄c̄a cōfiteri. retēta uoluntate p̄ccandi. **De eo q̄ cōfeſſio q̄ fit cū uoluntate iterū p̄ccandi ſit inutilis.**

Modici p̄deſt. **cap. xxxiii. Mo.** Quia deus nō p̄ciat iniquitatem. niſi homo prius malā p̄ciat uoluntate. Quia p̄ciat. ſequit̄ qd̄ dicit michēas p̄pheta. Deponet om̄es iniquitates n̄ras. et p̄ciat in p̄fundū maris om̄ia p̄c̄a n̄ra. Iubemur enī p̄ p̄pham yſaiā longe p̄ciē iniquitate noſtras. nō iuxta nos ponē. ſicut illi faciūt qui ante paſcha p̄c̄a ſua p̄ cōfeſſione ut eis uideat̄ deponūt. et mox poſt octauā reſumūt. Longe inquit p̄ciat iniquitates ūras. **Non** Eſt ne melius ſic cōfitei. qm̄ omni nō tacere. **Mon** Melius. id ē uilius eſt. cū uoluntate iterū p̄ccandi cōfitei. quā tacē. **Non** Quare. **Mon** Quia p̄ccōr in cōfeſſioe a cōfeſſore p̄ penā que p̄ccō deſet. terret. auertitur. amonet. et inſtruit. et ſic nō nūq̄ ut tam iūbis qm̄ exemplis. ab illo edoctus ad ſe reuertat. et de ſua p̄uerſa uoluntate conteratur. **Ad** ſi cōfeſſor iuſtus eſt. et p̄ cōfitei orat. deus illū aliquā p̄mittis ei⁹ illūinat. Uides q̄ntus ſit fructus in cōfeſſione. **Non** Uideo et gaudeo. atq̄ de hys exempla requiro. **Mo** Ad̄ quis a cōfeſſore terrius p̄ccandi uoluntate deſerat. exemplū hoc te doceat. **De cōfeſſore qui nūmū**

proiecit in terga confitens et peitē

Quidam ueniens *nolentis. xxxv.*
ad confessionē quidā sacerdoti dis-
creti: confessus ē illi peccata quedā crimina-
lia. Immonit ab illo ut peccata confessa
deserēt: deserta desereret. et de reliquo e-
mendatius uiuēt. Respondit. Confessi
possum: sed peccata dimittere nō possum. Sacer-
dos hoc audito: penitentiā illi iniungere
reusauit. Oblatus ē ei ab illo nūm.
Quē quidē sacerdos recepit: sed in rece-
dētis terga eundē cū clamore precat-
dicens. Pecunia tua tecū sit in perditionē.
Ille uero tam de uerbo quā de facie sui co-
fessoris territus. in castro rediit. et co-
fessionē iterauit: penitentiā condignā
suscepit et egit. Unde nūc quātū uale-
at prudentia confessoris. Si imprudens
confitens tali mō nō fuisset territus.
fortassis nec esset iustificatus. Audi al-
liud exemplū: quantū confitentibz p-
sit bonū consiliū. *De abbte scti pancha-*
leonis in colonia qui fratri carnali
pecuniā ecclē sue tribus depauperauit.
In monasterio scti panchaleonis *xxxvi.*
in colonia alias quidā fuit frater ha-
bens ciuitatis ciuitatis ciue. Quē carna-
liter diligens: sepe pecuniā monastii
illi occulte largielatur. Quā ppe sub-
stantie admiscens. et in ea negociās.
quocūqz pperit. semp cū dampno re-
diit. Facta qz est ei licet nō aduerteret
monastii pecunia tamqz ignis: et substantia
propria qsi stipula. Et cū esset in mer-
cationibz satis gnarus: atqz arcū spec-
tor cetis suis sodalibz: illor pspicitatē
suūqz dispendiū mirari nō sufficelatur.
Compassus ei infelicitati alias: cum
semp ei daret et ille nō pferret. immo

semp minus haberet: tandē ad paup-
tē deuenit. Cui alias. Quid est frater
quod agis? Quare tā uiliter consumis sub-
stantiā meā atqz tuā? Respondit ille.
Valde parce uiuo: mercatū meū dili-
gentissimē custodio: et quod sit quod circa
me agitur penitus ignoro. Tandē i-
se reuersus uenit ad sacerdotē: ei om-
nia circa se gesta aperies p confessionē.
Cui dixit sacerdos. Hecere consiliis me-
is: et cito diues eris. Pecunia fratri
tui furti est: et ipsa substantiā tuā de-
uorauit. De cetero nichil recipias ab
eo. et de modico quod ad huc super est nego-
ciare: uidebisqz manū dñi super te bo-
nā. Quidqz autē lucratus fuisset. me-
ditatē fratri tuo reddes. de reliquo tu
uiues: et hoc tam diu facies. donec
omne pecuniā monastii tibi datam
illi restituas. Mura clemētia dei. Ole-
diens homo confessoris sui consilio: adeo imbecu-
dicatus ē. ut et ipse habundaret. et fratri
recepta restitueret. Cui cū alias di-
cet. unde tibi iste diuitie fiat. rēdit.
Quā diu substantiā fratri tuo re-
cepi semp paup et miser fui: et tu g-
uiter peccasti. nō tuā mi largiendo:
ego uero aliena recipiendo. Ex quo
enī ex hys penitui. et furtū abhorui.
bēdicēte dño habundauī. Ecce quātū
ualeat consiliū bonū in confessione.
Simile aliqd legit in uitas patrum.
Dicā tibi ad huc exemplū. quod in re-
tulit hermanus decanus bonniensis:
asserens se audisse a sacerdote cui
contigit. *de duobz inuicem i colo-*
nia quibz. Multū est i. s. f. de me iuraret.

Nec mentirentur. cap. xxxvii.
Quo ciues colonienses inter cetera

sua peccata. confessi sunt duo peccata genera. que quidem in se ualde sunt magna. licet propter usum mercatoribus maxime praua uideantur. et quasi nulla: mendacium scilicet atque periurium. Dominus inquit. pene nichil possumus enim. nichil uendere. nisi oporteat nos mentiri: iurare et sepe periurare. Quibus cum diceret plebanus peccata ista ualde sunt grauia. et a saluatore prohibita: ipse diceret. sic uix est est. non non responderunt. Non possumus hoc preceptum in negociacionibus nostris custodire. At sacerdos. Istamini consilio meo. et bene cedet uobis. Nolite metiri. nolite iurare: sicut mercatum urum dare uultis. sic enim laudate. Et promiserunt ei. quod temptare uellent uno anno. Hoc enim petiuit. Impedite eos demone. qui semper salutem humane aduersat: pene nichil anno illo uendere potuerunt. Reuersusque anno euoluto ad suum plebanum. dixerunt. Obediencia huius anni. multum nobis fuit dampnosa: homines a nobis defluunt: nec aliquid sine iuramento uendere possumus. Tunc sacerdos. Nolite timere. quia temptatio est. Firmiter tenete in corde uestro. quod nulla aduersitas. nulla uos paupertas a tali proposito auerterat: et dominus uobis benediceret. Promiseruntque ei domino inspirante. quod custodire uellent eius consilium. diuinum preceptum. per omnes dies uite sue: etiam si oporteat eum mendicare. Mira res. Statim dominus immissa compescuit temptatione: et ceperunt eos homines plus quam ceteros mercatores frequenter: facti sunt in breui diuites. ita ut mirarentur. Et reuersi ad suum confessorem. gratias egerunt: eo quod per eius salubre consilium a tam grauibz

peccatis forent eronerati: et foris irebatur dicant. **Ad** Quimodi exempla predicari deberet in ecclesiis mercatoribus: forte expauescerent. de pecuniis male acquisitis negociari. et in suis uendicionibus iurare uel metiri. **Mo** Verum dicitur. **Ad** Nunc audire delectat. quod quidam peccatores meritis suis confessionis iustificati. **De muliere iracunda que propter sancti malachie fratris spiritum meruit mansuetudinem.** **Dis. ca. xxxviii. Mo** hiberniensis episcopi qui nostris fuit temporibus. beatus leonardus abbas clareuallensis. scribit mulierem quandam ita fuisse iracundam: ut animi eius furor non uicini. non cognati. nec quidem ipsi filii ipsius possent sustinere. Ad sancti malachiam illam duceres et queremoniam de ea faceres: ut eius miseretur deprecantur. Hortatur uir sanctus miseram ad confessionem: parat illa: intulgit penitentiam: orat deum ut iracundiam tribuat pacenciam. Et ecce facta est super eam mutatio dextere excelsi. Tanta ab illa hora pacencia et tranquillitas propter confessionis sui merita. dominus illi tribuit: ut quod prius omnes eragare solam fuit: nullis dampnis. siue contumeliis deinceps turbari posset. **Ita** quod quidam ex sola dei misericordia in confessione conuerantur: dictum est in secunda distinctio. capitulo secundo. de monacho apostata. qui duo milia annorum elegit in purgatorio. **Ad** Quia tam multiplex est fructus confessionis: uidetur in iustis. ut hi qui alios debent mundare. et ipsi sint mundi et sancti. **Mo** Ausculta. **Qualis debet esse confessor. cap. xxxix.** Confessor ut sit perfectus. debet et timoratus. prudens et litteratus: dis-

cretus et misericors. affabilis pater
uolentibus confiteri. Quamtu exinde lo
ni pueniat. si hec habeat. mali uero
si eis careat: exempla uaria te doceat.

Ro Puto qd multu detestet in sacerdo
tibus auaricia dñs. **De auaricia et lux
uria sacerdotum. cap. xl. Mo.**

De hoc nō meā. s; ipius dñi sen
tenciā audias: pos ulemie pphie. Ex
tendā inq; manus meas. sup habita
tores terre: a minimo usq; ad mari
mū omēs student auaricie: et a ppha
usq; ad sacerdotē. omēs faciūt dolum.
Item p ezechielem. ppter pugillū ordi
et flagmen panis uiolant me ad po
puli meū: ut interficiāt animas q
nō moriunt. et uiuifia e q nō uiuūt.

Ro Sicut audiui quidā confessores p
uno gallinacio. et uini sextario mul
torū penā pcor. ul' relaxant ul' dissi
mulant. **Mo** Idarco eis p osee dicit.
Pecā ppli mei comederūt. Et hoc scias.
qd nō solum uiciū auaricie s; etiā uia
um luxurie in sacerdotib; dñs dices p
ppham. Vacas lethanen coluerunt
habitatores samarie. Samaria imp
tatur custodia. habitatores samarie.
sacerdotes sūt: qui semp in sui et alior
sibi commissā custodia manē delent.
Hij uacas lethanen colunt: dū luxu
riose uiuūt. horū domus inutilis est.
qā hoc lethanen interpretatur. Vacce
que animalia sūt lasciuia. luxuria de
signāt. siue ipas sacerdotū concubina.
quas heu hodie multi sine timore co
lunt. Quanta malā mali sacerdotes
deū non timētes. brarent i confessionib;
plurimis exemplis tibi possem osten
dere: s; pcedū est ordini: pcedum

serui: pcedū religioni. Unū tamē
tibi dicam ex remoto: qd quidā michi
sacerdos reatauit. **De mōna q pupil
lo a se nutrita et i sacerdotē puero pccā
sua confessā ē. et ab illo pōta. c. xli.**

Matrona quedā diues et honesta.
pccā quedā comisit tā i honesta:
ut nulli ea confiteri poss; sacerdoti
p uerecundia. Die quadā infantē repi
ens destituti leuauit: et loco filij illū
nutriens lris imbui fecit. Atq; in sacer
dotē ordinari. Tunc demū fiducia su
mens de exhibita caritate: confessā ē
ei pccā diu latencia. Quib; auditis
stultus ille: imemor dei. imemor ipen
si bñficij: ex hoc sumēs audaciā. q si
qd peteret negaret. minaret se ei uicia
delere ppalare: cepit illam ad consen
sū sue libidinis sollicitare. Cui uerba
cū femia iam iustificata abhorret. i
ille contradicēte diffamaret: illa fi
ducia habens de confessione: ne apd
noto ppetue subiacet infamie. suffi
enter se expurgans. beneficio confessi
onis liberata ē. et arminator de pui
cia eliminatus est. **Ro** Hec michi
sufficiūt de confessōib; malis: nunc
aliqd m dicas de confessōib; timora
tis.

**De matrona q confessōe suā ad
matrona noblis. cū cap. xli.**
Qum quedā libidine matrauit.
matrona noblis. cū cap. xli.
quodā ablate ordinis nrī. sub typo
confessōis de secretis cōstēcie sue lo
queret: dixit se in eius amore grauit
succēsam. Ille sicut sacerdos iustus
ac timens deum: cor suū signauit:
male ad se conuersā tibi quib; po
tuit auertit: dices se mōchiū esse se
nem. pānosū et neglectū. Et sicut ipē

duxit audā mōcho qui nō retulit: fēia
eadē tam p̄clara fuit et tā potens. ut
si essem inq̄t in sedō sicut aliqui fuit. nū
q̄ illi de tali re. nec ī nūmo uilo facere
auderē mentionē. **C**ernis inq̄t quom̄
nobis tam mortuis sedō dyabls infi
dictur: **F**uerat enī idē altas ante con
uersionē miles in armis. strenuus.
pulcher. satiq; noiatus. et si uis scire:
ip̄e erat domnī karolus altas uilariē
sis. **N**o **U**tinā haberet omnes cōfesso
res timorē dñi: ut uir iste. **N**o **N**on
solū necessarius est eis timor dñi. quo
se a p̄ccō custodiāt. s; etiā prudēcia p̄
quā int̄ p̄ccā discernāt: ut cū clauē
potencie in usu habeant clauē sciēcie.
ut sciant differēciā inter scabiē et le
prā. id est inter ueniale et mortale.
item int̄ leprā et nō leprā. id ē inter
mortale et criminale: q̄ p̄ccā p̄ccis
sūt graviora. siue uenialia sint siue
mortalia: et scdm̄ hoc satisfactio de
bet extendi: et de scabiē siue leprā
iudicari. **De indiscreto sacerdote q̄ s; cō**

fiteb; iūgē solebat p̄māz preteriti
Quidā sacerdos et **anni. xliii**
plebanus in puincia n̄ra est:
qui in quadragesima uenietib; sibi
ad cōfessionē dicē cōsueuit. **Q**ualis
penitencia inuicta fuit uobis ab antec
sore meo: talem uobis mō iūgo. **A**lijs
dicebat. **Q**d uob iūxi anno p̄tito. hoc
et isto āno seruetis: nō attendēs quid
postea peccauerit. ul' qualē p̄ p̄ccis sa
tisfecerint. **H**oc nobis recitauit. unus
de prochanis suis. **Ite de p̄lmo q̄ p̄lly**
confiteri uolētib; quāle p̄dicēs p̄fōm

Alijs eādē p̄māz iūxit. **ca. xliiii.**
luis quidā plebanus sicut audiui

ab eius successore. hāc hēbat cōsuetudi
nē: ut in q̄dragesima cōsueuit: ad
eccliam cōfessionis grā prochanis sui
ip̄e sex ul' octo simul ducet ante altare.
et stola collis eorū ip̄posita. reuthonice ge
neralem eis p̄dicet cōfessionē: singla
iūla illis post eū iterantib;. **A**uib; om̄
ib; simile atq; eandē iūgens penitēciā.
simul abire p̄cepit. **S**ic facietur om̄ib;
nō cōsiderās qd fecerit: q̄s plus. q̄sue
minus peccauerit. **D**efuncto eo cū qdā
exprochanis. uir grandem. et ī secula
rib; prudens p̄ successore eius mitteret.
postulans sacā cōmunionē eo qd̄ infir
maret usq; ad mortē: ueniēs sacerdos
dixit. **P**rius delens facē cōfessionē. **R**es
pondit ille. **N**os eam in facie. **N**otauit
enī cōsuetudinē sup̄dicam. **E**ūq; sacdos
monēdo illū instaret. cōmorus ille dix
it. **C**erte dñe nūq; ī talia fecit p̄deci
sor ur̄. **E**t cū negaret ei cōmunionē. tū
dē in her sūla prupit. **C**onfiteor me pe
ccasse. in adulterijs. furtis. rapinis. ho
miadijs. piurijs. alijsq; multis criminib;. **T**unc sacerdos. **f**ecisti hec omnia. **R**es
pondit ille. **I**tere dñe nichil horū cōmisi.
Ex antiqua tm̄ cōsuetudinē. sic confitebar.
Et nō poterat eū ad hoc inducē. ut p̄ccā
a se cōmissa cōfiteret. **I**udes quales cō
fessores: q̄les doctores. q̄les aīarū rēos.
Inde tanta negligēcia: unde tā stulta iū
dicia: nisi ex diuine legis ignorancia.
Iis nosse q̄ntū p̄sint cōfiteantib; cōfesso
res litterati. **N**o **I**olo et multū desi
dero. **D**e milie ī cōfōse se iustificare cū

Hermanus p̄ccā habē. cap. xlv.
decanus bonnēsis. q̄ndo pleban
fuit apud s̄m martinū in colonia: ue

nit ad eū mulier quādam tempore quadragē-
simali peccata sua confiteri. Flectens corā
eo genua. quodq; se boni meminat commi-
sisse. cepit enumerare. et cum phariseo euā-
gelico iustificare se dicens. Domine tot serti-
feris soleo per annum in pane et aqua ieu-
nare. elemosinas meas dare. et ecclesia
frequenter. et multa in hunc modum. Cui
plebanus dixit. Ad quod dominā uenistis.
Rūquid per istas opibus uultis penitentiam
suscipere. Dixit non diutius peccata uestra.
Respondit illa. Nichil in conscia sum.
ait plebanus. Cuius estis officij. Respon-
dit mulier. Sertiū uendē soleo. Ad quod
ille. Solens aliqui minores serti particu-
las. in ligaturis maioribus intromittere.
ut sic totū simul uendatis. Dicite illa
soleo. respondit. Ecce hoc mortale pec-
catū est. quia dolus. Et adiecit. Solent
aliqui mentiri. iurare. piurare. emulis
uestris maledicere. Alijs plus uendētib;
inuidere. Respondit illa. quia in talibus
sepe excedo. Plebanus dixit. Et ista omnia
peccata sunt mortalia. et nisi penitentiam
egeritis condignā. oculus ibitis in gehē-
nam. Territa illa in uerbis eius. peccasse
se recognouit. et quod de cetero confiteri debet
didicit. Bene iste utpote uir prudens
et literatus. nouit fodere parietē. et ostē-
dere ydola in corde mulieris depicta. **Ad**
est fodere parietē. Mo. De peccato eiusque
circūstantijs interrogare confitentē. Ver-
ba sunt ezechielis. et a sancto gregorio
plene et excellentē expōita. Cauere tamen
debet confessor. ne sic incaute parietē. id
est confitentis consciam per interrogaciones
fodiat. ut eū peccare doceat. Confessor
nō debet de ignotis peccatis inuestigare
ex. de uigil in hoc scandalizata. xlii.

Uirgo quedā religiosa in patribus bra-
lancie. sacerdoti quidā confessionē
fecit. Ille sicut imprudens incaute cepit fo-
dere consciam eius. id est de quibusdā
peccatis ignotis. quod nunquam fecerat uel audierat
interrogare. Que mox de eisdem peccatis cepit
temptari. et tantū turbari. ut diceret sacer-
doti. Male habeat caput ur̄m. quod hodi-
e fecistis horū mentionē. Et sicut alii
postea confessi ē sacerdoti. nō sine maxi-
mis laboribus. ab eisdem se peccatis cōtinuit.
Ita fodiendus ē paries ne domus eiciat
sic querēda ydola sub stramētis. ut taber-
naculū nō euertat. Debet tamē confessor
ualde esse sollicitus. de peccatis sibi commissis
uim. eosque ad confessionē prouocare. tā
uerbo quā exemplo. **De abbate qui alium**
abbatem suo exemplo prouocauit ad

illas quidā confessionē. xlii.
Ordinis nri scire uolens consciam.
alterius cuiusdā albis filij sui. sicut
ab eius ore audiui. generalē de suis pec-
catis fecit confessionē. Dixit postea albi.
Domine albas. si uos aliqui uultis dicere. li-
bentē audiam. Verecundatus ille. confes-
sus est ei uersa uice peccata sua contra propo-
situm. prouocatus illius exemplo. magis
quā uerbo. Non enī tenebatur ei confiteri.
Non. Ut uideo prudentia confessoribus
satis est necessaria. Mo. Hoc amplius
in subiecto plaribus exemplo. Ad autē
dicturus sum. didici a quodā uenera-
bili sacerdote. et pōre ordinis pmonstra-
tensis. De abbate qui cum monachis suis in uale
ex industria carnes comedens eosdem
ad confōm suū prouocauit exemplo. xliii.

Allas quidā nigrī ordinis uir
bonus et disciplinatus. mo-
nachos habebat satis mirabiles ac dis-

solutos. **D**ie quadā qdāer eis p̄balant
sibi diuisi genis carnes. et uina delicata.
Quibus cū uti nō auderent ī aliq̄ officī
na timore altaris: cōgregati sūt in uasē
uinariū maximū. et uacū. qd̄ uulgo
dicit r̄nnel. illuc deferētes p̄pata. **D**an
est ablati: qd̄ tales mōchi in uasē tali
cōuiuī celebrarēt. **Q**ui statim cum
magno merore animi accurrens. et in
trospectus: cōuiuancū leticiā suā p̄sen
cia cōuertit intristia. **Q**uos cū terri
tos aspiciet: iocunditatē simulās int
uit ad illos. et ait. **E**ya fr̄es: uoluistis
sic sine me comedē et bibē. **N**on hoc
arbitror iustū. **C**redite m̄: ego uobis
cū prandebō. **L**auitq̄ manus: cū illis
comedens et bibens: exemplo tali ter
ritos cōfortans. **D**ie sequēti p̄ore ta
men p̄monito. et qd̄ facē deberet īstruc
to: mōchis illis p̄ntibz in caplō corā
illo surgens et ueniā petens cū ultra
hūilitate. tremorē ac timorē simulās:
in hec uerba prupit. **C**onfiteor uobis
dōne prior. fr̄ibz q̄ meis uniuersis: qd̄
uicio gule uictus. ego p̄cor heri ī ab
sconso loco et q̄si furtiue ī uasē uinari
o. cōtē p̄ceptū et regulā p̄is mei s̄c̄i
benedicti. carnes manducaui. **S**tatim
residens cū se inaret p̄pare ad discipli
nā: priore ne hoc fieret philente. res
pondit. **S**inite ut uapulem: q̄ meli
est ut luam q̄m ī futuro. **Q**ui cū ac
cepta disciplina nec nō et penitēcia.
reuerſus fuisset in locū suū: p̄dā mo
nachi timētes ab eo p̄clamari. si dis
simularēt: ultro surgētes. eundē cō
fessi sunt excessū. **Q**uibus altas a
mōcho ad hoc deputato dari iussit
bonas disciplinas: durius illos cor

ripiens. et ne umq̄ de cetero talia p̄su
meret. sub infirmatione magne iun
dicte p̄cipiens. **S**ic q̄ prudens medicus
quos uerbo minus emendare potuit: ex
emplo corripit. **Mo.** Placet qd̄ dicis.
Mo. Audi nūc exemplū. qd̄ prudēcia
confessoris discretione tēperanda sit.

De p̄ore qui de modica p̄pina gradati

Peccator ascendit ad maiore. ca. l.
Quidā magnus cū p̄ suis p̄ccis
nullā condignā suscipe uellet penitēcia:
quia cōfessor ualde prudens ac discretus
fuit. ait illi. **P**otes p̄ p̄ccis istis mag
nis. saltē unā orōnem dominicā dicere
p̄ singulos dies. **R**espondere illo possi
eandem ei iunxit. **M**ira clemēcia dei.
Ista eadem oratio cepit hominē dulces
cere. ut rediens amplius p̄ter: hocq̄
tam diu faceret. quo usq̄ ad cōdignā
penitēciā pueniret. **A**d discretione
confessoris p̄tinet. ut p̄ p̄ccis magnis
magnā. et p̄ paruis puam iungat
penitēciā: et quia om̄is penitēcia
arbitraria est: scdm̄ qualitātē p̄lo
ne. moderari potit q̄ntitatē seu qua
litatē pene. **M**isericordiā semp̄ super
alter iudicio. siue secreta ul' manifestā
ta sit cōfessio: ut idem ip̄e consequat
a deo. **De abbate qui iracūdis ī caplō
partēs ad satisfactoriū apliorū p̄uocauit.**

Omnis gisilbertus capl. li.
Abbas in hēmenrode. tante
fuit misericordie: ut si aliquis quis
monachorū siue cōuersorū coram eo
p̄clamatus fuisset in caplō: et ille
neglecta uirtute paciēcie extra se fie
ret: infirmitatē illius cōpassus diceret.
Bone frater. uade modo sedere: et tras
eandem culpam recognosce. **N** datus

inducis. ad tranquillitatem animi re-
ductus. et de commotione uerundat.
in castro rediit. seque peccasse recog-
nosces. diuina penitentia. cum multa pa-
tencia suscepit. **Quantum etiam boni**
confessio penitentibus. confessoris affabi-
litas. sequens declarabit exemplum.
De plebano usurario et hominibus in-
dulgentibus in confessione ad satisfactionem pro-
supradictis uerit. capitulum. lxx.
Superadictis uerit. capitulum. lxx.
decanus bonifacis. cum tempore quo-
dam quadagesimo sedens in ecclesia sancti
martini. in qua erat plebanus audiret
confessionem cuiusdam uetule. uidit emini-
mum se duos ex proximis suis in fenest-
ra sedere. et fabulis uacare. **Ex quibus unus**
fuit usurarius. alter uero homicida. ma-
nifestus. Uetula recedente cum accessisset
ad eum confessionis gratia idem usurarius. ait
illi plebanus. Amice. ego et tu hodie
lene decipiemus dyabolus. Tu tantum uito
tenuis confite peccata tua. uoluntate pecca-
di deposita et accipe consilio meo. et
ego tibi uitam eternam promitto. Sic tibi
tempore penitentia. ut non fiat tibi onero-
sa. Bene nouit uicium. in quo labora-
bat. Respondit ille. Si hoc quod promit-
tis michi constaret. hilens uiterer co-
silio tuo. Et promisit ei. Qui cum confess-
fus. et abiurata usura penitentiam
suscepisset. loco suo iam dicto hominide
occurrens ait. Uere dulcissimum habe-
mus sacerdotem. Nam pietate uirum suum
ad penitentiam me adduxit. Cui exem-
plo ille provocatus. ad confessionem uenit.
et similia circa se pietatis senectus idi-
na. penitentiam suscepit. et expleuit.
Ad. Ex multis que iam dicta sunt consi-
dero. quod confessio multa requirat perfectio-

nem. tam in confitente quam in confessore.

Ad. De uno ad huc super est dicendum
per quod omnis confessoris iustitiam consummat.
scilicet ut promptum. et hilarem. confiteri uo-
lentibus se exhibeat. De hoc habes ex-
emplum in distinctione prima capitulo ser-
uato. ubi angelus domini prout de alina ispege
mochi imperauit. quod eundem monachum
confiteri uolentem. signo suspendat. Si
confessor ad hoc fuerit paratus. quantum deo
placeat. et quantum peccatoribus expediat.
sequens sermo declarabit. De monacho
clauall' qui fratrem adiutus orationibus
uorum consilia sua reuelauit. capitulum.

Ante hoc biennium cum domus illius.
wilhelmus altas clauallus.
cum ceteris altibus. contra galonem
cardinalem perfectus fuisset romam. quidam
ex monachis eius. audiam ex confessoribus
peccatum quoddam criminale confessus est. Cui
dixit. Bene te audio. lene consilium do.
sed absolute te non potero. quia confessio hec
debita non est. consulo et rogo. ut confite-
aris prout qui potestatem habet. Illo re-
pondente hoc nunquam faciam. confessor do-
lens ac fluctuans corde. tacita persona
atque peccato. prout confitens domino sigero
prout reuelauit. Qui multum dolens.
et de periculis salutis cogitans. mag-
ni consilii angelum cum lacrimis inuocauit.
Eodem tempore cum conuersus quidam ex
eis perversus multa furaretur. prout dei
iutu nacta occasione in capitulo mona-
chorum uicio furti exprans. hoc adie-
cit. Si forte aliquis est inter nos caute-
riam habens consuetudinem. ita ut non pos-
sit eam suo plato agere. per tali tribus die-
bus tales uobis in uigo orationes. Omni-
bus orantibus. audiam inueni sacerdoti.

nomine wilhelmo in uigilia omni scōrū
cū lacrimis oranti: uox diuina respondit.
Monacho p quo oras cōfessio sua quia
debita nō fuit nichil p̄fuit: s̄ die priori
ut oras dicta p̄ma post missā ante caplin
ster: ipse enī ad eū ueniet. Sicq̄ factū
est. exultante se p̄ore corā caplo. ecce
monachus uenit: signūq̄ cōfessionis
priori faciens. cum eo intrauit: et facta
cōfessione cū multo gemitu ac lacri
mis penitentiā condignā recepit.

*Incipiunt recapitulationes quarte
distinctionis in qua tractatur
de temptatione.*

Capitulum primum.
De eo qd uita religiosor sit rep̄
tatio. exemplū de rege haro
lo francor. et de fure a scō bernardo a sus
pendio liberato. *ij.*

De septē uicijs p̄ncipalibus. *iii.*

De supbia et filiabus eius. *iiii.*

De conuulso spū supbie temptato: et p
anglū postensa cadauera mortuor. *lūato.*

De casto monacho quē dyabls *v.*

duxit se nō timē eo qd esset supbus. *vi.*

De theotaldo nouicio: qui inuidias
bitendo motus supbie restrinxit. *vii.*

De scō bernardo altē. quē calaos suos i
ungentē supbie sp̄c subsannauit. *viii.*

De monacho montis cassini qui i uigi
lia pasche benedicto cereo trillat ē. *ix.*

De clerias supbe cantantibz. quor uoces
dyabolus in sacrum misit. *x.*

De sacerdote signato. quē dyabls edito
sermone a quodā p̄dicatore crucis iuasit.

De uetula q̄ p choreā uerbū *xi.*
crucis a magistro arnoldo plato i p̄diēs
et iridens: infra triidui defuncta est. *xii.*

De philippo rege francor qui nigrum

monachū ob stricta cala amēta rep̄hēdit.

De philippo rege romanor qui *xiii.*
altē ordis cisterciēsis eadē de cā notauit.

Item de altē qui sedens inequo *xiiii.*
suplo: frederico regi rōnor p̄pinq̄re nō p̄

De pagano qui apud *xv.* tuit
archonē. dicebat xp̄ianos p̄pter supbiā
et gulam de terra sancta eiectos. *xvi.*

De ua. *xvii.* De eo qui cōserui
p̄pter uerbū contenciosū occidit. *xviii.*

De priore cui xp̄c in cruce nocte p̄uisti
apparuit spinis ligatus. *xix.*

De cellerario. quē crucifirius p̄uisti a
se remouit. q̄a durius respondat p̄ori suo.

De scolare qui tercio die defunctus *xx.*
est: eo qd maledixisset abrahe. *xxi.*

De muliere cui filiū tonitruū occidit. eo
qd ob intempiem aeris i blasphemū p̄p̄

De uigine iracunda quā *xxii.* p̄uisti
sepultā ignis ab umblico et sup̄ deuorū.

De inuidia et filiabus eius. *xxiii.*

De monacho q̄ ab altō criminal *xxiiii.*
ob inuidiā. i incarceration ē. i glōse educt.

De puella q̄ inuidet studio cōsbori. *xxv.*
Exemplū cōt inuidiā a magis *xxvi.*

rudolpho platini. *xxvii.*

De acidia et filiabus eius. *xxviii.*

De monacho quē acidia nō sinet
surgere ad uigilias. *xxix.*

De sacerdote cui in ordine dormitanti
crucifirius dorsū uertebat. *xxx.*

De reptacionibz atq̄ uisionibz xp̄iani
monachi uallis s̄a petri *xxxi.*

De henrico conuulso uilariēsis q̄ grauit
reptatus fuit eo qd n̄ esset fili legitim. *xxxii.*

De serpente quē uidit frater conradus
in dorso conuulsi dormitantis i choro. *xxxiii.*

De conuulso cui cartus uisus est oculos
claudē. cū in choro dormitaret. *xxxiiii.*